ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΠΡΟΝΟΙᾼ

ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΥΡΙΟΥ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

ΕΤΟΣ Θ΄. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗι 7 ΙΟΥΝΙΟΥ 1919. ΑΡΙΘ. 207

ΠΕΡΙ ΤΟ ΒΑΤΙΚΑΝΟΝ

Ἀλλεπάλληλοι τηλεγραφικαὶ εἰδήσεις παριστῶσι κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας τὸ Βατικανὸν κινούμενον, κινούμενον πρὸς κατακτήσεις καὶ σφετερισμοὺς διὰ παντὸς μέσου, ἐφ᾽ ὅσον, κατὰ τὸ ἰησουϊτικὸν δόγμα, ὁ σκοπὸς ἁγιάζει τὰ μέσα. Τηλεγράφημα ἐκ ΚΠόλεως πληροφορεῖ, ὅτι ὁ ἐκεῖ ἀντιπρόσωπος τοῦ Πάπα, ὑποθάλπων τὰς τουρκικὰς ἐλπίδας περὶ παραμονῆς τοῦ Σουλτάνου ἐν ΚΠόλει, μετέβη ἐπιδεικτικῶς πρὸς ἀποχαιρετισμὸν τῆς εἰς Παρισίους ἀναχωρησάσης τουρκικῆς ἀποστολῆς, διατυπώσας πρὸς αὐτὴν θερμὰς εὐχὰς ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἔργου αὐτῆς, ὀρθῶς δὲ προσέθετεν ὁ τηλεγραφῶν τὴν εἴδησιν, ὅτι τοιαῦται ἐνέργειαι προξενοῦσιν ὀδυνηροτάτην ἐντύπωσιν, ὑποθάλπουσαι διαιρέσεις, αἵτινες οὔτε τὴν ἀξιοπρέπειαν, οὔτε τὰ ἠθικὰ συμφέροντα τοῦ Χριστιανισμοῦ θὰ ἐξυπηρετήσωσιν. Ἕτερον τηλεγράφημα ἐπληροφόρει, ὅτι ὁ ἐν Σμύρνῃ Λατῖνος Ἐπίσκοπος μεταβαίνει εἰς Παρισίους, ἵνα ἐνεργήσῃ ὅπως οἱ τοῦ δυτικοῦ δόγματος Χριστιανοὶ τῶν καταλαμβανομένων ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μερῶν θεωρῶνται *πολιτικῶς* προστατευόμενοι ὑπὸ τῶν Λατίνων Ἐπισκόπων, δηλαδὴ ὡς ὑπήκοοι τοῦ Πάπα. Κατὰ χθεσινὸν δὲ τηλεγρά-

φημα ἐκ Ρώμης ὁ «Ταχυδρόμος τῆς ᾿Ιταλίας» δημοσιεύει συνέντευξιν μετὰ τοῦ ἐκ Παρισίων ἀφιχθέντος εἰρημένου ἐπισκόπου Σμύρνης. «Μεταξὺ ἄλλων διασκεδαστικῶν πραγμάτων ὁ ᾿Επίσκοπος ἐδήλωσεν ὅτι, κατὰ ἰδιαιτέραν του στατιστικήν, ὁ πληθυσμὸς τῆς Σμύρνης ἀποτελεῖται ἐξ 150 χιλιάδων Τούρκων, 40 χιλιάδων ῾Ελλήνων, 110 χιλιάδων ῾Ελληνοοθωμανῶν καὶ 10 χιλιάδων ᾿Ιταλῶν. ῾Ο Σεβασμιώτατος προσέθεσεν, ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἐν γένει δέχονται οἱανδήποτε κυριαρχίαν ἐκτὸς τῆς ῾Ελληνικῆς· αὐτὸς ὅμως προσωπικῶς ἐπιθυμεῖ τὴν ἕνωσιν τῆς Σμύρνης μετὰ τῆς ᾿Ιταλίας»!

᾿Αλλ᾿ ὑπάρχει καὶ ἕτερον τηλεγράφημα ἐκ Ρώμης πληροφοροῦν περὶ νέων μεγαλεπηβόλων σχεδίων τοῦ Πάπα.

Κατὰ τὸ τηλεγράφημα τοῦτο, «αἱ πρὸς τὸ Βατικανὸν προσκείμεναι ἐφημερίδες βεβαιοῦν, ὅτι ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ Πάπα θὰ ἐκδοθῇ ἐντὸς ὀλίγου ἔντυπον φυλλάδιον, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἐξιστορῶνται λεπτομερῶς αἱ διαπραγματεύσεις μεταξὺ τοῦ Βατικανοῦ, τοῦ Γάλλου καρδιναλίου ᾿Αμὲτ καὶ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ᾿Εξωτερικῶν κ. Πισσῶν ἐν σχέσει μὲ τὸ ζήτημα τῆς ῾Αγίας Σοφίας. ᾿Επίσης θὰ ἀναπτύσσεται διὰ μακρῶν ἐν τῷ φυλλαδίῳ νέα γνώμη τοῦ Πάπα, προτείνοντος νὰ δοθῇ ὁ ναὸς τῆς ῾Αγίας Σοφίας εἰς τὴν Χριστιανικὴν αἵρεσιν τῶν *῾Ελληνοουνιτῶν*, οἱ ὁποῖοι εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ῞Ελληνες ὑπήκοοι. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου φρονεῖ ὁ Πάπας, ὅτι λύεται ἱκανοποιητικῶς τὸ ζήτημα, ἐφ᾿ ὅσον τὰ μὲν πολιτικὰ δικαιώματα θὰ ἔχῃ ἡ ῾Ελλάς, τὰ δὲ θρησκευτικὰ τὸ Βατικανόν».

Κυρίως εἰπεῖν, νέον τι δὲν ἀγγέλλει τὸ τηλεγράφημα τοῦτο, διότι αἱ τελευταίως γνωσθεῖσαι ἐκ Παρισίων ἐπίσημοι δηλώσεις τοῦ Γκάσπαρη, ὑπεδήλουν τὸ καταχθόνιον σχέδιον, καθ᾿ ὃ ὁ Παπισμὸς ζητεῖ νὰ καταστήσῃ τὴν ῾Αγίαν Σοφίαν κέντρον τῆς ῾Ελληνικῆς *οὐνίας*, κέντρον δηλονότι θρησκευτικῶν διενέξεων τῶν ῾Ελλήνων, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς διαιρέσεως αὐτῶν καὶ τῆς προσηλυτεύσεως εἰς τὴν παπικὴν μάνδραν ad magnam gloriam Dei.

Βλέπει δέ τις περιεργοτάτην ἀλλοίωσιν τοῦ Παπισμοῦ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν. ῾Ο Πάπας, ὡς «αἰχμάλωτος τοῦ Βατικανοῦ» διεμαρτύρετο διαρκῶς κατὰ τοῦ ᾿Ιταλοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ ᾿Ιταλικοῦ Κράτους, οἱ δὲ λατῖνοι κληρικοὶ ἐστεροῦντο πατρίδος, ἐργαζόμενοι μόνον ὑπὲρ τοῦ Παπισμοῦ. Σήμερον ὅμως ὁ ἰταλὸς Πάπας καὶ οἱ ἰταλοὶ

ἀνώτεροι κληρικοὶ κατέστησαν ὄργανα τῆς ἰμπεριαλιστικῆς ἰταλικῆς πολιτικῆς[1]. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται καὶ ἡ σκανδαλώδης φιλότουρκος πολιτικὴ τῶν Λατίνων κληρικῶν, καίτοι καὶ κατὰ τὸν Βαλκανοτουρκικὸν πόλεμον ὁ Πάπας εἶχε δηλώσει, ὅτι δὲν ἐπεθύμει τὴν διάλυσιν τῆς Τουρκικῆς Αὐτοκρατορίας. Ἐποιεῖτο δὲ καὶ τότε λόγον περὶ ἀποδόσεως εἰς αὐτὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας[2]. Οὕτω κατήντησε τὸ Βατικανὸν νὰ θέλῃ τὴν παραμονὴν τοῦ Ἰσλαμισμοῦ καὶ τῆς τουρκικῆς τυραννίδος ἐν χριστιανικαῖς χώραις. Τοιαύτη παρεκτροπὴ τοῦ χριστιανικοῦ Βατικανοῦ καταντᾷ σχεδὸν ἀκατανόητος, ἂν μὴ ἐξηγηθῇ ὡς ἐξυπηρετοῦσα πολιτικοὺς σκοπούς, ἥκιστα θεμιτούς. Ἂν προὔκειτο ὁ Παπισμὸς ν' ἀναλάβῃ τὴν ἐκχριστιάνισιν τῶν Τούρκων, πάλιν δὲν εἶχε λόγον ἡ φιλοτουρκικὴ ἐνέργεια αὐτοῦ, διότι οἱ ἱεραπόστολοι ἠδύναντο νὰ ἐργασθῶσιν ἐν τῷ μέλλοντι τουρκικῷ Κράτει, ἀλλ' ἐπὶ τοσούτους αἰῶνας δὲν ἠκούσθη ὅτι καὶ εἷς ἔστω Τοῦρκος ἐγένετο χριστιανὸς διὰ τῶν ποικιλωνύμων μοναχικῶν ταγμάτων τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας, ἅτινα, ἐγκαθιδρυθέντα ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ζητοῦσι νὰ προσηλητεύσωσι τοὺς ὀρθοδόξους, ἤτοι τοὺς «Ἕλληνας - σχισματικούς», τοὺς Ἀρμενίους καὶ ἄλλους χριστιανούς, «αἱρετικοὺς» καὶ «σχισματικούς». Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, σεβόμενοι τὴν λατινικὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐπιποθοῦντες πάντοτε τὴν ἕνωσιν, ἀποφεύγομεν νὰ ὁμιλῶμεν περὶ τοῦ Σχίσματος αὐτῆς καὶ νὰ χαρακτηρίζωμεν τοὺς ὀπαδοὺς αὐτῆς ὡς «σχισματικούς». Ἀλλ' ἀνοίξατε οἱονδήποτε λατινικὸν βιβλίον ἐπίσημον ἢ ἀνεπίσημον καὶ θὰ ἴδητε τὴν ὕβριν «σχισματι-

---

[1]) Καὶ κατὰ χθεσινὸν τηλεγράφημα τῆς «Ἑστίας» «αἱ Ἀγγλικαὶ ἐφημερίδες ἀναφέρουν λίαν σπασμωδικὰς ἐνεργείας, τὰς ὁποίας καταβάλλει ἀπό τινος τὸ Βατικανόν, ὅπωςκαταστήσῃ ἰσχυρὰν τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἑλληνοκαθολικῶν οὐνιτῶν. Οὕτως ὁ Πάπας ἀνέδειξεν ὡς πρῶτον Ἕλληνα ἐπίσκοπον ἐν Ἰταλίᾳ τὸν Σεβασμιώτατον Μέλε, τὸν ὁποῖον καὶ ἐτοποθέτησεν ἐν Λούγκρῳ. Ἡ πόλις αὕτη εἶνε παλαιὰ Ἀλβανικὴ ἀποικία ἐν Καλαβρίᾳ, ἐδημιουργήθη δὲ κατὰ τὰς Ἀγγλικὰς ἐφημερίδας ἡ ἐπισκοπὴ αὕτη, ὅπως ὑποβοηθήσῃ τὴν διείσδυσιν τῆς Ἰταλίας ἐν Βορείῳ Ἠπείρῳ».

[2]) Πρὸ τῆς τελευταίας ἐν Ἀγγλίᾳ φιλελληνικῆς κινήσεως ὑπὲρ τῆς ἀποδόσεως τῆς Ἁγίας Σοφίας εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἀνακωχήν, Ἄγγλος Καρδινάλιος ἔρριψε ἐν Θεσσαλονίκῃ κατὰ πρόσωπον τοῦ ξενίζοντος αὐτὸν Ἕλληνος Ἀρχιστρατήγου καὶ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Συμβουλίου τὴν παπικὴν ἀξίωσιν ἐπὶ τῆς Ἁγίας Σοφίας. Ἐπηκολούθησαν δ' αἱ πολύκροτοι τοῦ Γκάσπαρη δηλώσεις.

κὸς» προσαπτομένην εἰς τοὺς Ἕλληνας. Ἐπίσημος Λατινικὴ στατιστική, ἐκδοθεῖσα ἐν Ρώμῃ καὶ ἀναβιβάζουσα τοὺς ἐν Ἀθήναις Λατίνους εἰς 25000, σημειοῖ: «catholici latini ritus 25000 numerantur. Ceteri omnes sunt graeci-schismatici»! Αὐτοὺς λοιπὸν τοὺς σχισματικοὺς ἐζήτησε καὶ ζητεῖ πάντοτε τὸ Βατικανὸν νὰ προσηλυτεύσῃ καὶ τοὺς ἄλλους τῆς Ἀνατολῆς Χριστιανούς, οὐχὶ δὲ τοὺς Τούρκους.

Κατὰ τῶν «Ἑλλήνων-σχισματικῶν» στρέφεται καὶ ἡ πρόσφατος τοῦ Βατικανοῦ ἀξίωσις, ὑποβληθεῖσα ἐπισήμως εἰς τὴν συνδιάσκεψιν τῶν Παρισίων περὶ τῶν ἐν Παλαιστίνῃ Προσκυνημάτων. Ὁ Πάπας Ρώμης ζητεῖ ὑπὲρ τῶν Φραγκισκανῶν μοναχῶν τὴν πλήρη κυριότητα ἐν τοῖς Προσκυνήμασι καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν ἀπομάκρυνσιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἁγιοταφιτικῆς Ἀδελφότητος. Ἐπειδὴ ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες εἴμεθα «σχισματικοὶ» καὶ πεπλανημένοι, δὲν δικαιούμεθα νὰ κατέχωμεν τὰ ἱερὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, ἀλλ' ἐπιτρέπει ἐξ ἄκρας συγκαταβάσεως ὁ μεγάθυμος Πάπας, ἀφοῦ παραδώσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ Προσκυνήματα, νὰ προσευχώμεθα ἐν αὐτοῖς! Εἶναι τάχα ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν, ὅτι νέαν θύελλαν ἀγανακτήσεως προκαλεῖ ὁ Παπισμὸς διὰ τῶν ἐπὶ τῶν Προσκυνημάτων ἀξιώσεων; Οὐδὲν ἴσως ζήτημα, μετὰ τὸ ἀξιοθρήνητον Σχίσμα τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας συνετάραξε τὸν ὀρθόδοξον ἑλληνικὸν κόσμον, ὅσον τὸ ζήτημα τῶν Προσκυνημάτων. Θὰ ἦτο δὲ λίαν μακρὸν ν' ἀφηγηθῶμεν ἐνταῦθα τὴν ἱστορίαν τοῦ ζητήματος, τὰς αἱματηρὰς συγκρούσεις, ἃς προὐκάλουν οἱ Λατῖνοι ἐν τοῖς Προσκυνήμασι, τοὺς ἀγῶνας τῆς Ἁγιοταφιτικῆς Ἀδελφότητος πρὸς διάσωσιν αὐτῶν. Ἀρκεῖ μόνον νὰ ὑπομνήσωμεν, ὅτι τὰς ἀφορμὰς τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἔδωκε τὸ ζήτημα τῶν Προσκυνημάτων. Μετὰ τὸν πόλεμον ἐκεῖνον τὸ Βατικανὸν ἐζήτησε νὰ καταλάβῃ ὑπὲρ τῶν Φραγκισκανῶν τὰ Προσκυνήματα, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ. Ἡ ἐν Παρισίοις συνθήκη τοῦ 1856 κατεκύρωσε τὸ ἐν τοῖς Προσκυνήμασι καθεστώς. Καὶ ἡ Βερολίνειος συνθήκη τοῦ 1878 τὸ αὐτὸ ἔπραξεν, ἀποκρουσθεισῶν τῶν ἀξιώσεων τοῦ Βατικανοῦ. Εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτύχῃ νῦν τοῦτο; Βεβαίως οὐχί. Ἀλλ' αἱ ἐπαναλαμβανόμεναι ἀξιώσεις χαρακτηρίζουσιν ἁπλῶς τὰς τάσεις τοῦ Βατικανοῦ, τάσεις ἀνθελληνικάς, τάσεις ἐπιβολῆς τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ ἀπολυταρχίας καὶ

τοῦ σφετερισμοῦ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ὅπερ, κατὰ τὸ Βατικανόν, διέπραξε καὶ διαπράττει τὸ ἔγκλημα νὰ παραμένῃ πιστὸν ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει τῶν πατέρων αὐτοῦ.

Ἀλλ' ὑπῆρξαν, λέγουσι, Πάπαι τινὲς *φιλέλληνες*· ὅθεν, κατὰ τοὺς τοῦτο λέγοντας, ἐν ἐπιγνώσει διεστρέψαμεν ἡμεῖς τὸ γεγονὸς τοῦτο σημειώσαντες ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ περὶ τῶν ἀξιώσεων τοῦ Βατικανοῦ ἐπὶ τῆς Ἁγίας Σοφίας [1], ὅτι τὴν ἐπαύριον τῆς τουρκικῆς κατακτήσεως ὁ *Παπισμὸς* (ἐσημειώσαμεν ὁ *Παπισμὸς* καὶ οὐχὶ ὁ *Πάπας*) ἐχειροκρότησε τὴν δουλείαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ ὅτι ὁ Παπισμὸς οὐδὲν ἔπραξε κατὰ τὴν μαύρην δουλείαν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους [2]. Ἵνα πεισθῇ τις περὶ τοῦ πρώτου, θὰ ἤρκει ν' ἀναγνώσῃ τὸν χρονογράφον Γεώργιον Φραντζῆν καὶ ἴδῃ παρ' αὐτῷ τὴν χαιρεκακίαν τῶν παπιστῶν ἐπὶ τῇ πολιτικῇ πανωλεθρίᾳ τῶν Ἑλλήνων, ταύτην δὲ τὴν χαιρεκακίαν εἴχομεν ὑπ' ὄψει μεταχειρισθέντες γενικὴν περὶ χειροκροτήσεως τοῦ Παπισμοῦ ἔκφρασιν· τὸ δὲ δεύτερον, ὅτι, δηλονότι, ἐν διαρκείᾳ τῆς τουρκικῆς δουλείας καὶ κατὰ τὰς ἑκάστοτε ἀποπείρας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους πρὸς ἀπελευθέρωσιν, ὁ Παπισμὸς οὐδὲν ἔπραξεν ὑπὲρ αὐτοῦ—διότι περὶ τούτου γίνεται λόγος ἐν τῷ εἰρημένῳ ἄρθρῳ—νῦν δὲ ζητεῖ νὰ παρακωλύσῃ τὴν ἀπελευθέρωσιν, δὲν εἶναι, φρονοῦμεν, διαστροφὴ τοῦ γεγονότος, ὅτι Πάπαι τινὲς ἔδειξαν συμπάθειαν πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ μεγάλην ἀγάπην πρὸς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, γενναιοδώρως ὑποστηρίξαντες τοὺς Ἕλληνας λογίους, τοὺς εἰς τὴν Δύσιν καταφυγόντας. Ταῦτα εἶναι ἀληθῆ καὶ δὲν δύνανται νὰ μὴ κινῶσι τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλ' ὁ παπικος φιλελληνισμός, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀναγεννήσεως τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἀναπτυ-

[1]) «Ἐκκλησ. Κῆρυξ» Θ. σ. 198 ἑξ. Ἡ ἐν σελ. 200 στιχ. 2 λέξις «*ἐδέησεν*», ἐτέθη ἐσφαλμένως ἀντὶ τῆς λέξεως «*ἐζήτησεν*».

[2]) Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἀναγκαῖον κρίνομεν νὰ δηλώσωμεν πρὸς τὸν ἀδικώτατα καθ' ἡμῶν ἐπιτεθέντα ἐν τῷ «Μέλλοντι» σοφὸν Καθηγητήν, καὶ πρὸς οἱονδήποτε ἕτερον, ὅτι οὐδέποτε ἐγενόμεθα Μέντωρ καὶ Σύμβουλος τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, ὃν τιμῶμεν καὶ ἀγαπῶμεν ὡς παλαιὸν ἡμῶν μαθητήν. Ὅ,τι ἐπράξαμεν κατὰ τὸν χρόνον τῆς μαθητείας αὐτοῦ δὲν σημαίνει ὅτι πράττομεν καὶ νῦν. Ἂν θέλῃ ἂς πιστεύσῃ τοῦτο ὁ κ. Καθηγητής

χθείς, ἦτο μᾶλλον *φιλομουσία* καὶ οὐχὶ *φιλελληνισμός*, ἐν τῇ ἀληθεῖ ἐνοίᾳ τῆς λέξεως, ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ἀνιδιοτελοῦς καὶ ἐνθουσιώδους ὑποστηρίξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους πρὸς ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ. Διότι, δυστυχῶς, καὶ αὐτοὶ οἱ ἀπὸ τῆς Ὀρθοδοξίας πρὸς τὸν Παπισμὸν ἀποσκιρτῶντες Ἕλληνες ἀπέβαλον τὰ ἑλληνικὰ αὐτῶν φρονήματα. Αὐτοῦ τοῦ Βησσαρίωνος, ὡς παρετήρησεν ἤδη ὁ Παπαρρηγόπουλος, «*ἥκιστα ἑλληνικὰ ἀπέβησαν τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ φρονήματα*», θὰ ἦτο δὲ λίαν μακρὸν ν' ἀναγράψωμεν ἐνταῦθα τὰς ἐπὶ «φιλελλήνων» Παπῶν ἀπεριγράπτους τῷ ὄντι ἀνωμαλίας καὶ ταραχὰς ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἀνατολῇ καὶ τὰς ζωηρὰς διαμ ρτυρίας αὐτῆς κατὰ τοῦ Παπισμοῦ, ζητοῦντος τὴν πνευματικὴν αὐτῆς ὑποδούλωσιν. Ὁ παπικὸς φιλελληνισμὸς δὲν ἠδυνήθη ποτὲ νὰ καταπνίξῃ τὸ πνεῦμα τῆς μισαλλοδοξίας, τὸ μῖσος τῶν παπιστῶν πρὸς τοὺς «σχισματικούς». Ὑπῆρξαν ἀληθῶς Πάπαι καὶ κατὰ τὸν ιη´ καὶ κατὰ τὸν ιθ´ αἰῶνα, καταδείξαντες συμπάθειαν πρὸς τὸ πάσχον Ἑλληνικὸν Ἔθνος, ἀλλ' οὐδὲν ἔπραξαν λόγου ἄξιον ὑπὲρ αὐτοῦ οὔτε κατὰ τὴν μεγάλην Ἐπανάστασιν, οὔτε μετ' αὐτήν, οὐδέποτε ἠκούσθη ἡ φωνὴ αὐτῶν κατὰ τῆς τουρκικῆς τυραννίας καὶ ὑπὲρ τοῦ καταδυναστευομένου *ὀρθοδόξου* Ἔθνους, διότι ἦτο *ὀρθόδοξον*. Τυχαίως πρό τινων ἡμερῶν ἀνεγινώσκομεν ἐν ἐφημερίδι τοῦ 1852 («Αἰὼν» ἀριθ. 1264), ὅτι κατὰ μῆνα Μάϊον τοῦ ἔτους ἐκείνου ἀπεβίωσεν ἐν Ρώμῃ Κερκυραῖός τις ὀρθόδοξος Ἕλλην. Παρὰ τὰς θερμὰς παρακλήσεις τῶν ἐκεῖ ὁμογενῶν, ὁ Πάπας δὲν ἐπέτρεπε τὴν ταφὴν τοῦ «σχισματικοῦ» ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας, διέταξε δὲ ὕστερον νὰ θάψωσιν αὐτὸν ἔν τινι γωνίᾳ, ἄνευ εὐχῆς, ὡς κύνα! Ἦτο δὲ Πάπας ὁ Πῖος θ´. Βεβαίως Ἕλλην Πατριάρχης δὲν θὰ ἐφέρετο οὕτω πρὸς λατῖνον νεκρὸν ἢ ζῶντα, μετά τινα δ' ἔτη ὁ Γρηγόριος Ϛ´ διέταξε καὶ δι' ἐκκλησιαστικῶν εὐχῶν νὰ κηδεύωσιν οἱ ὀρθόδοξοι κληρικοὶ τοὺς Ἀγγλικανούς. Πολιτικώτερον πάντων κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας ἐπολιτεύθη ὁ Λέων ιγ´, ὅστις, ἂν ἔζη σήμερον, θὰ συνέτριβε τὰς κεφαλὰς καὶ τοῦ Γκάσπαρη καὶ τοῦ Βενεδίκτου, διὰ τὴν ἀσύνετον αὐτῶν πολιτικήν, ἀλλὰ καὶ ὁ *φιλελληνισμὸς* τοῦ σεβασμίου ἐκείνου καὶ συνετωτάτου Πάπα δὲν ἦτο ἄσχετος πρὸς τὴν διὰ τῆς *οὐνίας* ὑποταγὴν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Πόσαι εὐκαιρίαι παρουσιάσθησαν εἰς τοὺς Πάπας τῶν τελευταίων ἐτῶν νὰ ὑψώσωσι φωνὴν ὑπὲρ τοῦ καταδιωκομένου ὑπὸ

τοῦ Χαμὴτ καὶ ὑπὸ τῶν Νεοτούρκων Ἑλληνικοῦ Ἔθνους! Ἀλλ' ὁ ἀναγινώσκων τὰ λατινικὰ περιοδικὰ ἔβλεπε τὴν χαρὰν τῶν συντακτῶν αὐτῶν διὰ πᾶν ἀτύχημα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ἄρθρα φέροντα τὴν ἐπιγραφὴν «*οἰκουμενικὴ κωμῳδία*» πρὸς χλευασμὸν καὶ ὕβριν τῆς σεπτῆς κορυφῆς τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ταῦτα οὐχὶ παρὰ τυχαίων γραφόμενα, ἀλλὰ παρὰ σοβαρῶν ἐπιστημόνων λατίνων κληρικῶν καὶ δὴ «φιλελλήνων». Ὁ Πάπας Βενέδικτος εἶχε μοναδικὴν εὐκαιρίαν νὰ συνηγορήσῃ νῦν ὑπὲρ τῆς ἀπολυτρώσεως τῶν χριστιανικῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ νὰ προκαλέσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῶν· ἀντὶ τούτου ὅμως ἐπιτρέπει μὲν εἰς τὸν ἐν ΚΠόλει ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ νὰ ὑποστηρίζῃ ἀναφανδὸν τοὺς Τούρκους, προβάλλει δὲ καθ' ἑκάστην ἀξιώσεις ἐπὶ τῶν ἱερωτάτων σεβασμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι Ἕλληνες θλιβόμεθα διὰ τὴν τοιαύτην πολιτείαν τοῦ Βατικανοῦ, τὴν διαιωνίζουσαν τὸ σχίσμα καὶ τὴν διχόνοιαν τῶν Ἐκκλησιῶν. Προσηκόντως τιμῶντες τὴν λατινικὴν Ἐκκλησίαν, μεθ' ἧς ἐπὶ τοσούτους αἰῶνας, πρὸ τοῦ ἀξιοθρηνήτου σχίσματος, ἤμεθα ἡνωμένοι, ἐπιθυμοῦμεν τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἑνώσεως ἐπὶ τῶν βάσεων ἐκείνων, ἐφ' ὧν αὕτη ἐστηρίζετο πρὸ τοῦ σχίσματος, ὅτε οὔτε πρωτεῖον, οὔτε ἀλάθητον παπικὸν ὑπῆρχε. Μετὰ τὸν τελευταῖον παγκόσμιον πόλεμον τὰ πάντα ἀνατρέπονται καὶ μεταβάλλονται ἐν τῷ κόσμῳ. Θὰ μείνῃ λοιπὸν ἀμετάβλητος μόνη ἡ ὑφισταμένη ἀντιχριστανικὴ διαίρεσις τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν; Διατί νὰ μὴ ἑνωθῶμεν ὅπως συνεργασθῶμεν πρὸς ἐπικράτησιν τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἀποκρούσωμεν διὰ κοινῶν δυνάμεων τὰς ἀπειλούσας νὰ κατακλύσωσιν αὐτὸ ἀνατρεπτικὰς δυνάμεις;

Δευτέρα 3 Ἰουνίου 1919.

Ἀρχιμ. Χρυσοστομος Παπαδοπουλος

ΟΜΙΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ
ΤΗΣ Β΄. ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Ὁ σημερινὸς ἀπόστολος μᾶς ὑπενθυμίζει κἄτι τι, τὸ ὁποῖον θὰ ἠδυνάμεθα καὶ μόνοι νὰ ἔχωμεν πάντοτε ὑπ' ὄψιν μας, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον, δυστυχῶς, συμβαίνει νὰ λησμονῶμεν εἴτε ἐξ ἐπιπολαιότητος, εἴτε διότι ἐμπλεκόμεθα ὑπερβολικὰ καὶ ἀπορροφώμεθα ἀπὸ τὰς μερίμνας καὶ τὰς ἡδονὰς τοῦ βίου. Μᾶς λέγει δηλαδή· *«οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται»*. Τί σημαίνει τοῦτο; ὅτι ὁ Θεὸς δὲν θὰ δικαιώσῃ καὶ δὲν θὰ εὕρῃ ἀξίους σωτηρίας ἐκείνους, οἵτινες μόνον ἀκούουν τὸν θεῖον λόγον καὶ ἀναγινώσκουν ἁπλῶς τὰς ἐντολὰς τοῦ θείου νόμου. Ποίους δὲ θὰ δικαιώσῃ καὶ θὰ σώσῃ; Μόνον ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι συνδέουν καὶ τὴν ἀκοὴν καὶ τὴν πρᾶξιν, πρόθυμοι εἰς τὴν ἀκρόασιν καὶ τὴν γνῶσιν τοῦ θείου νόμου, ἀλλ' ὡσαύτως πρόθυμοι καὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἐφαρμογὴν αὐτοῦ.

Ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι καὶ ὁ Ἰάκωβος μᾶς ἀπευθύνει ὁμοίαν συμβουλήν. Τί μᾶς λέγει καὶ οὗτος; *«Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου καὶ μὴ μόνον ἀκροαταί»*. Ἀλλὰ καὶ ὁ Θεολόγος Ἰωάννης τὴν αὐτὴν μᾶς κάμνει ὑπενθύμισιν: «*Ὁ ποιῶν*, λέγει, *τὴν δικαιοσύνην δίκαιός ἐστιν*». Ἠκούσατε. *Ὁ ποιῶν*, ἤτοι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος καὶ εἰς τὴν πρᾶξιν εἶνε δίκαιος.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ἤθελον τὸ εἴπῃ οἱ ἀπόστολοι, τὸ πρᾶγμα εἶνε σαφὲς καὶ πρόδηλον ἐξ ἑαυτοῦ. Τὸ νὰ ἀκούωμεν καὶ νὰ μανθάνωμεν τὸ καλὸν τότε μόνον ἔχει ἀξίαν καὶ τότε μόνον ἐπαναπαύει, ὅταν καὶ ἐφαρμόζωμεν αὐτό, ὥστε νὰ εἶνε εἰς ἡμᾶς ὄχι ἁπλῶς στοιχεῖον γνώσεως, ἀλλὰ καὶ στοιχεῖον τοῦ ἤθους μας καὶ τοῦ βίου μας.

Διὰ τί οἱ γονεῖς συμβουλεύουν τὰ τέκνα των; Ὄχι διὰ νὰ ἀκούσουν τὰς συμβουλάς των, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ τὰς ἐφαρμόσουν. Καὶ καθόλου οἱ ἄνθρωποι ἔχομεν τὴν ἀξίωσιν, ἐπὶ ἠθικῶν ἰδίᾳ ὑποθέσεων, νὰ συνδέωνται οἱ λόγοι πρὸς τὰ ἔργα· ὄχι δὲ μόνον δὲν ἐπαινοῦμεν, ἀλλὰ καὶ κακίζομεν ἐκείνους, οἵτινες, παρὰ τοὺς καλοὺς λόγους, καὶ τὴν καλὴν διδασκαλίαν, καὶ τὰς καλὰς ἀναγνώσεις, καταπατοῦν ὅλα ταῦτα διὰ τοῦ βίου των. Καὶ ὄχι μόνον τοὺς κακίζομεν, ἀλλὰ τοὺς θεωροῦμεν ἀναξίους πάσης ἐπιεικείας καὶ συγγνώμης· διότι φαίνονται ὅτι θέλουν νὰ ἀπατοῦν τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ διαπράττουν τὴν ἁμαρτίαν ἐν πλήρει γνώσει τοῦ ὅτι αὕτη μολύνει τὸν ἄνθρωπον καὶ εἶνε βδελυκτὴ εἰς τὸν Θεόν.

Ἀλλ' εἶνε καὶ ἄλλως ἀξιοθρήνητοι οἱ τοιοῦτοι παραβάται. Ἀφοῦ δὲν φυλάττουν τὸν θεῖον νόμον, διὰ τί τότε λαμβάνουν τὸν ἄνω-

φελῆ κόπον νὰ τὸν ἀκούουν καὶ νὰ τὸν ἀναγινώσκουν; Τοῖς ἀρέσει νὰ ἀκούουν; Ἀλλ᾽ ὁ θεῖος νόμος δὲν εἶνε μουσικὸν μέλος προωρισμένον νὰ θέλγῃ καὶ νὰ τέρπῃ τὸ ἀκουστικόν μας τύμπανον. Τί δὲ εἶνε; Θέλημα θεῖον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀγαπήσῃ ἡ καρδία μας καὶ τὸ ὁποῖον ἐδόθη πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ συμμορφώσωμεν πρὸς αὐτὸν τὰς πράξεις καὶ τὸν ὅλον βίον μας. Ἀκούομεν λοιπὸν μόνον, ἀλλὰ παραβιάζομεν; Εἴμεθα ἀσεβεῖς πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλὰ καὶ μωροὶ καὶ ἀνόητοι, διότι ὑποβαλλόμεθα εἰς κόπον χωρὶς κανένα σκοπόν, μόνον διὰ νὰ θεωρώμεθα ὑποκριταὶ καὶ διὰ νὰ τιμωρηθῶμεν αὐστηρότερον ἀπὸ τὸν Θεόν.

Δὲν ὠφελεῖ λοιπὸν ἡ ἀκρόασις τοῦ θείου λόγου; Ἀπ᾽ ἐναντίας, εἶνε ἀπαραίτητος. Διότι δι᾽ αὐτοῦ θὰ μάθωμεν τὰ πρὸς τὸν Θεὸν χρέη μας καὶ τὰ πρὸς τὸν πλησίον μας καθήκοντά μας. Οὐδὲ ἔχουν δίκαιον ὅσοι, δεικνύοντες ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἶνε φιλακόλουθοι καὶ ἀκροαταὶ τῶν κηρυγμάτων, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἁμαρτωλοί, ἐξάγουν τὸ συμπέρασμα, ὅτι οὔτε ἡ φοίτησις εἰς τὸν ναόν, οὔτε ὁ θεῖος λόγος ἔχουν χρησιμότητα καὶ σκοπόν· οὔτε τέχνη, οὔτε ἐπιστήμη μανθάνονται χωρὶς διδασκαλίαν. Ἐὰν δὲ ὑπάρχουν μαθηταί, οἱ ὁποῖοι ἀκούουν μόνον, χωρὶς νὰ γίνωνται ἱκανοὶ εἰς ἐφαρμογήν, ἀλλ᾽ ὅλη ἡ σειρὰ τῶν ἱκανῶν τεχνητῶν καὶ ἐπιστημόνων ἔγειναν τοιοῦτοι, διότι ἐπωφελήθησαν πρακτικῶς ἀπὸ ὅσα ἤκουσαν καὶ ἐδιδάχθησαν. Τὸ πρᾶγμα εἶνε προφανές. Ὀφείλομεν νὰ ἀκούωμεν τὸν θεῖον λόγον, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ νὰ προσπαθῶμεν ὅπως ἐφαρμόζωμεν αὐτόν.

Ἔχομεν, ἄλλως τε, περὶ τούτου ῥητὰς δηλώσεις αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τί εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα, ἡ ὁποία ἐμακάρισε τοὺς κόλπους, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐθήλασαν; Ὅτι «μακάριοι *οἱ ἀκούοντες* τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ *καὶ φυλάσσοντες* αὐτόν». Ἀκοὴ λοιπὸν τοῦ θείου λόγου, ἀλλὰ καὶ φύλαξις καὶ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ, ἰδοὺ τὸ διπλοῦν καθῆκόν μας.

Καὶ τί εἶνε ὁ ἀκούων καὶ φυλάσσων; Αὐτὸς πάλιν ὁ Ἰησοῦς ἐφρόντισε νὰ μᾶς τὸ εἴπῃ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλίαν. Τὸν τοιοῦτον παρωμοίωσε μὲ *ἄνδρα φρόνιμον*, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἀσφαλῶς ἐπὶ τὴν πέτραν. Μὲ τί δὲ παρωμοίωσεν ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἀκούει μόνον, ἀλλὰ δὲν ποιεῖ; Μὲ *μωρὸν ἄνδρα*, ὅστις ᾠκοδόμησεν ἑτοιμορρόπως, διότι ᾠκοδόμησεν ἄνευ θεμελίου.

Τί ὀφείλομεν νὰ κάμωμεν ἡμεῖς;

Νὰ δειχθῶμεν φρόνιμοι καὶ νὰ ἀσφαλίσωμεν τὴν ψυχικήν μας σωτηρίαν, φροντίζοντες ὥστε καὶ νὰ ἀκούωμεν, ἀλλὰ καὶ νὰ φυλάσσωμεν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

ΟΜΙΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΤΗΣ Δ΄ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Πόσον λογικὰ ὁ ἑκατόνταρχος τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου σκέπτεται καὶ κρίνει καὶ ἐκφράζεται περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἰησοῦ! Ὁ φιλάνθρωπος Διδάσκαλος προσφέρεται νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἑκατοντάρχου τούτου, διὰ νὰ θεραπεύσῃ τὸν δοῦλόν του, καὶ αὐτὸς τὸν παρακαλεῖ νὰ εἴπῃ ἕνα μόνον λόγον, χωρὶς νὰ μεταβῇ ἐκεῖ, ἀπὸ ἐδῶ, ὅπου εὑρίσκεται τόρα, μακρὰν τοῦ ἀσθενοῦς, βέβαιος ὅτι καὶ τοιουτοτρόπως θὰ ἐπέλθῃ, ἀμέσως καὶ ἀσφαλῶς, ἡ θεραπεία. Καὶ δὲν διστάζει νὰ ἀναπτύξῃ ἀμέσως τὴν σχετικὴν σκέψιν του.

Ἐγώ, λέγει, ἁπλοῦς ἑκατόνταρχος, μόνον μὲ τὸ θέλημα καὶ τὴν διαταγήν μου, δυνάμει τῆς ἐξουσίας, τὴν ὁποίαν ἔχω, κάμνω ὅ,τι θέλω μὲ τοὺς ὑπ' ἐμὲ στρατιώτας. Λέγω εἰς τὸν ἕνα: πήγαινε· καὶ πηγαίνει. Λέγω εἰς τὸν ἄλλον: ἔλα· καὶ ἔρχεται. Τὸ ἴδιον μοῦ συμβαίνει καὶ μὲ τὸν δοῦλόν μου. Εὐθὺς ὡς τῷ εἴπω: κάμε τοῦτο, τὸ κάμνει. Ἀλλὰ καὶ σύ, Κύριε, ἐξουσίαν ἔχεις· ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς φύσεως, ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων. Θέλεις νὰ γείνῃ κἄτι τι; Θὰ γείνῃ. Διατί; Διότι τὰ πάντα ὑπακούουν εἰς Σέ, καὶ τίποτε δέν Σοι ἀδυνατεῖ. Τί λοιπὸν νὰ εἶσαι μακράν, καὶ τί νὰ εὑρεθῇς πλησίον; Θέλεις νὰ θεραπευθῇ ὁ δοῦλός μου; Αὐτὸ εἶνε τὸ πᾶν. «*Μόνον εἰπὲ λόγον, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου*». Καί, ὡς ἠκούσαμεν εἰς τὴν διήγησιν τοῦ Εὐαγγελίου, αὐτὸ πράγματι καὶ ἔγεινε.

Ἦτο μεγάλη καὶ θαυμαστὴ ἡ πίστις τοῦ ἑκατοντάρχου; Βεβαίως. Ἀλλὰ ὁ ἐθνικὸς ἐκεῖνος, ὁ ὄχι Ἰσραηλίτης, ἐξεπροσώπει ἅμα καὶ προϋπετύπωνε τὰς μυριάδας καὶ τὰ ἑκατομμύρια τῶν ψυχῶν, αἱ ὁποῖαι, ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, δηλαδὴ ἀπὸ ὅλα τὰ ἔθνη, ἔμελλον νὰ πιστεύσουν εἰς τὸν Ἰησοῦν. Καὶ ἡ πίστις αὐτῶν θὰ ἦτο καὶ θὰ ἠδύνατο νὰ εἶνε ὡσαύτως βαθεῖα καὶ ἰσχυρά, πλήρης, τελεία, ὁλόψυχος, χωρὶς ἀτονίαν, χωρὶς δισταγμόν.

Αὐτὸ δὲ καὶ ἔγεινεν.

Ἀπὸ ποῦ τὸ πληροφορούμεθα; Ἀπὸ τὴν ἱστορίαν. Δεν ἑωρτάσαμεν πρὸ ἡμερῶν τὴν Κυριακὴν τῶν *Ἁγίων Πάντων*; Τί ἦσαν οἱ ἅγιοι οὗτοι; Πρὸ παντὸς *πιστοί*, εἴτε πατριάρχαι, εἴτε προφῆται, εἴτε ἀπόστολοι, εἴτε ἀποστολικοὶ πατέρες, εἴτε ποιμένες καὶ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε ἁπλοῖ τοῦ Εὐαγγελίου κήρυκες, εἴτε ὅσιοι τῶν μοναστηρίων, εἴτε ἅγιοι τοῦ καθημερινοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου, εἴτε ὁμολογηταί, εἴτε μάρτυρες, εἴτε κληρικοί, εἴτε λαϊκοί, εἴτε ἄνδρες, εἴτε γυναῖκες, τὴν καρτερίαν των, τὴν ὑπομονήν των, τὴν γενναιότητά των, τὴν ἁγιότητά των, τὴν ἐλπίδα των, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν

αὐταπάρνησίν των ἠρύοντο ἀπὸ τὴν ἐξ ὅλης τῆς διανοίας των καὶ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας των καὶ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ὅλης των τῆς δυνάμεως πίστιν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Πίστιν πρὸς τὴν θεότητά του, πίστιν πρὸς τὴν ἀγαθότητά του, πίστιν πρὸς τὴν σοφίαν του, τὴν ὀξύνοιαν, τὴν δύναμίν του, τὸν λόγον του, τὴν φιλανθρωπίαν του καὶ τὸ ἔλεός του.

Ἀπὸ ποῦ εἴμεθα καὶ ἡμεῖς σήμερον; Εἴμεθα ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸν ἡμισφαίριον; Εἴμεθα ἀπὸ τὸ δυτικόν; Πρὸς τὸν Χριστὸν ὀφείλομεν πίστιν· ὄχι μέρος τῆς πίστεώς μας, ἀλλ᾽ ὅλην τὴν πίστιν μας καὶ ὅλην τὴν ἐλπίδα μας καὶ ὅλην μας τὴν ἀγάπην. Καὶ αὐτός, ἀμείβων τὴν τοιαύτην πίστιν μας, θὰ μᾶς δώσῃ τὰ μεγαλείτερα ἀγαθά.

Θὰ μᾶς θεραπεύσῃ τὰς σωματικάς μας ἀσθενείας; Διὰ τί ὄχι καὶ τοῦτο; Δὲν ὑπάρχουν τόσαι περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη ἀπηλπίσθη, ἔσωσεν ὅμως ὁ Θεός; Ἀλλὰ τὰ σωματικὰ εἶνε πρόσκαιρα. καὶ ὁ Χριστὸς μᾶς χαρίζει πολὺ μεγαλύτερα καὶ τιμιώτερα. Ποῖα εἶνε ταῦτα; Ἡ ἀλήθεια, ἡ καθαρότης τῆς καρδίας, ἡ εἰρήνη τῆς ψυχῆς, ἡ πραότης, ἡ μακροθυμία, ἡ χρηστότης, ἡ ἐγκράτεια, ἡ σωφροσύνη, ὁ ἁγιασμός, ἡ ἀγάπη, ἡ λύτρωσις ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἡ δωρεὰ τῆς θείας χάριτος, ἡ κυριαρχία εἰς τὰς θλίψεις, τὰς δοκιμασίας καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος, ἡ μακαριότης ἡ ἀθάνατος. Ἰδοὺ οἱ θησαυροὶ οἱ μεγάλοι, οἱ ἀσύγκριτοι, οἱ ἀνεκτίμητοι, οἱ ὁποῖοι δὲν προδίδουν, οἱ ἀνώτεροι ἀπὸ ὅλα τὰ πλούτη τῆς γῆς, καὶ ὅλας τὰς δόξας της καὶ ὅλας τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς βασιλείας της, τὰ ἀπατηλὰ καὶ ἀκανθώδη καὶ πλάνα καὶ ἄστατα καὶ ἄπιστα καὶ πικρὰ ταῦτα ψευδαγαθά, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Ἐκκλησιαστὴς ἐπέγραψε τό: «*ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα ματαιότης*».

Οἱ θησαυροὶ οὗτοι οἱ αἰώνιοι μᾶς προσφέρονται πατρικῶς καὶ φιλοστόργως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Πρὸς τὸν καθένα ἐξ ἡμῶν τοὺς δεικνύει καὶ μᾶς λέγει· «τέκνα μου, τοὺς ἔχω διὰ σᾶς, λάβετέ τους». Τί θὰ κάμωμεν, ἀδελφοί, τί κάμνομεν ἤδη πρὸς τὴν θείαν ταύτην πρόσκλησιν, πρὸς τὴν ὑπόσχεσιν τῆς τοιαύτης δωρεᾶς; Δὲν πρέπει, δὲν ἀξίζει πρὸς αὐτὴν νὰ στραφῇ ὁ φλογερὸς πόθος μας, δι᾽ αὐτὴν νὰ γείνῃ καὶ νὰ καταβληθῇ ἡ μεγίστη μας προσπάθεια;

Εἶνέ τι ἀνώτερόν της; Κανέν. Ἴσον της; Οὔτε. Ὁπωσδήποτε δυνάμενον νὰ τὴν ἀντικαταστήσῃ; Τίποτε, τίποτε, τίποτε.

Καὶ τί μᾶς ζητεῖται πρὸς ἀπόκτησίν της, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ διαθέσωμεν: Μᾶς ζητοῦνται μήπως χρήματα; Μᾶς ζητοῦνται πανεπιστημιακὰ διπλώματα, ταξείδια ἐπίμοχθα τῆς ξηρᾶς, ταξείδια ἐπικίνδυνα τοῦ πελάγους; Μᾶς ζητεῖται μόνον πίστις πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ὅστις ἐνταυτῷ καὶ προσφέρεται νὰ ἐνισχύσῃ τὴν πίστιν

μας ταύτην καὶ νὰ διαφυλάξῃ κατὰ τῶν παντοίων ἐπιβουλῶν καὶ πειρασμῶν καὶ παγίδων.

Οὐδ' ἀπαιτεῖ ἡ πίστις αὕτη νὰ καταφρονήσωμεν καὶ νὰ παραμελήσωμεν τὴν ἐπίγειον ζωήν μας καὶ πᾶν ὅ,τι συνδέεται πρὸς αὐτήν. Δὲν εἶνε τὸ Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον μᾶς λέγει νὰ ἐργαζώμεθα, διὰ νὰ συντηρούμεθα καὶ νὰ περισσεύωμεν, ἀλλὰ διὰ τοῦ τιμίου κόπου μας; Καὶ δὲν εἶνε ἡ φωνὴ τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία μᾶς καλεῖ πρὸς τοὺς ἁγίους καὶ ἱεροὺς δεσμοὺς τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς συζυγίας, καὶ ἡ ὁποία μᾶς ὑπόσχεται καὶ διὰ ἐδῶ κάτω τὴν ψυχικὴν εἰρήνην καὶ ἀνάπαυσιν, τὸ μέγα τοῦτο ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον δὲν εὑρίσκεται μέσα εἰς τὰ πλούτη, τὰς τιμάς, τὰς ἡδονάς, τὰς σοφίας καὶ τὰς δόξας τὰς κοσμικάς;

Θέλομεν ἀσφάλειαν τοῦ βίου μας; Ἂς τὸν στήσωμεν ἐπὶ τῆς ἀδιασείστου, τῆς ὑψηλῆς, τῆς οὐρανομήκους πέτρας τῆς πίστεως. Θέλομεν ὄχι πλέον βασιλέα ἐπίγειον, ἀλλ' αὐτὸν τὸν Θεὸν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μας; Ἂς ἐρχώμεθα ἐνώπιόν του μὲ τὴν προσευχὴν καὶ τὴν δέησίν μας, μὲ τὴν πίστιν μας, θερμὴν καὶ ὁλόψυχον ὡς ἡ πίστις τοῦ ἑκατοντάρχου. Τί θὰ τοῦ ζητήσωμεν τότε; Τὴν προστασίαν του, τὴν ἀγάπην του, τὴν βασιλείαν του; Θὰ τὰ λάβωμεν. Διότι διὰ κάθε γνήσιον πιστὸν ἰσχύει ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ· «*ὡς ἐπίστευσας, γενηθήτω σοι*».

ΤΟ ΕΝ ΑΝΔΡΩ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ

ΤΟΥ

ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΚΑΙΡΗ[1]

Ὁ Θεόφιλος Καΐρης, γεννηθεὶς τὸ 1784 ἐν Ἄνδρῳ, ἐμορφώθη εἰς τὴν ἀκμάζουσαν τότε σχολὴν τῶν Κυδωνιῶν καὶ βραδύτερον, ἀφοῦ ἐν ἡλικίᾳ 18 ἐτῶν ἐχειροτονήθη ἱεροδιάκονος, εἰς Πίζαν, ἔνθα εἶχε συσπουδαστὴν τὸν Κωλέττην, καὶ εἰς Παρισίους.

---

[1]) Ἡ παροῦσα μελέτη ἀποτελεῖ τμῆμα πλήρους ἀνεκδότου ἐργασίας ἡμῶν «περὶ τῆς ὀρφανοτροφειακῆς περιθάλψεως παρ' ἡμῖν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ κράτους μέχρι σήμερον». — Αἱ κυριώτεραι πηγαί: *Κ. Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων* «Τὰ σωζόμενα ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα» (Ἀθῆναι 1864) Β', 398 κ. ἑ. — *Α. Ν. Γούδα* «Βίοι Παράλληλοι» (Ἀθῆναι 1870) Β'. 163-203. — *Ἀνδρέου Συγγροῦ* «Ἀπομνημονεύματα» (Ἀθῆναι 1908) Α', 29-33 καὶ 40-44. — Realencyklopaedie fuer protestantische Theologie und Kirche (3 Aufl.) ἄρθρον Theophilos Kaïris 19, 669-671. — *Λαζάρου Βελέλη* «Ὁ Καποδίστριας ὡς θεμελιωτὴς τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι» (Ἀθῆναι 1908).

Μετ' ὀκταετῆ διαμονὴν ἐν Ἑσπερίᾳ, ἐπανῆλθε τὸ 1810, κάτοχος μεγάλης παιδείας καὶ πεπροικισμένος μὲ ἀπαράμιλλον χάρισμα τοῦ λόγου, καὶ ἤρχισε τὴν διδακτικήν του δρᾶσιν ἐν Σμύρνῃ καὶ Κυδωνίαις, ἔχων συμβοηθὸν τὴν μεγάλης μορφώσεως ἀδελφήν του Εὐανθίαν, ἥτις συνέγραψε βραδύτερον καὶ δρᾶμα, τὸν Νικήρατον (1826).

Ἅμα τῇ ἐκρήξει τῆς ἐπαναστάσεως, ὁ Καΐρης ἔσπευσεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς ἀγωνιζομένης Πατρίδος καὶ πλήρης ἐνθέου ἐνθουσιασμοῦ μετέσχε τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος, πολεμῶν, διδάσκων, ἐμψυχώνων καὶ εὐεργετῶν.

Μόλις ὁπωσδήποτε ἀπεκατέστησαν τὰ πράγματα, συνέλαβεν ὁ Καΐρης τὸ σχέδιον ἱδρύσεως ὀρφανοτροφείου εἰς τὴν γενέτειράν του Ἄνδρον, πρὸς περίθαλψιν τῶν ὀρφανῶν τῶν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος πεσόντων. Πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ σχεδίου του περιήρχετο τὰς νήσους καὶ τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος, συλλέγων συνεισφοράς· μεταξὺ ἄλλων συνεισέφερε καὶ ὁ Κυβερνήτης 500 γρόσια, ἂν καί, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἐσκόπει τὴν ἵδρυσιν Ὀρφανοτροφείου, προετίμα ὁ Καΐρης νὰ φροντίσῃ περὶ ἐκπαιδεύσεως κορασίων, ἱδρύων, μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἀδελφῆς του, Παρθεναγωγεῖον.

Πρὸς πληρεστέραν δ' ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου του ὁ Καΐρης περιῆλθε πλείστας χώρας τῆς Εὐρώπης, Γαλλίαν, Ἀγγλίαν, Ἰταλίαν, Αὐστρίαν, κάτω Ῥωσσίαν, Μολδαυΐαν, Βλαχίαν καὶ Κωνσταντινούπολιν, συλλέγων ἐράνους, βιβλία καὶ ὄργανα διδακτικὰ διὰ τὸ ὀρφανοτροφεῖον καὶ ἐκδίδων ἐντύπους καταλόγους τῶν συνεισφορῶν, πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ὑπονοίας καὶ καταλαλιᾶς· ἐπεσκέπτετο δὲ πρὸς τούτοις καὶ τὰ περιφημότερα τῶν τοιούτου εἴδους ἱδρυμάτων καὶ ἐμελέτα τοὺς ὀργανισμούς των.

Ἐπανελθὼν ὁ Καΐρης εἰς Ἑλλάδα ἐδέχετο πανταχόθεν ὑπὲρ ἐκπληρώσεως τοῦ σχεδίου του εἰσφορὰς οὐχὶ εὐκαταφρονήτους, ἀφοῦ μόνον τὸ 1839 ἐστάλησαν πρὸς αὐτὸν ἐξ Ἀγγλίας 45,000 φράγκων.

Ὁ Καΐρης τῷ 1828 συνέλεξεν ἐν Ἄνδρῳ τὰ πρῶτα ὀκτὼ ὀρφανά, ὡς προοίμιον τοῦ ὀρφανοτροφείου, τὰ ὁποῖα ἐδίδασκεν ὁ ἀδελφός του, ἐνίοτε δὲ καὶ αὐτός.

Τὸ 1834 ἐγκαταστὰς ὁριστικῶς πλέον ἐν Ἄνδρῳ, ἔκτισεν ὀρφανοτροφεῖον, ἐγκαινισθὲν τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1835 καὶ περικλεῖον κατ' ἀρχὰς 30 ὀρφανά, τὰ ὁποῖα αὐτὸς ἔτρεφεν, ἐνέδυεν, ἐθεράπευεν, ἐδίδασκεν, «αὐτὸς καθηγητής, αὐτὸς τροφεύς, αὐτὸς πατὴρ καὶ κηδεμὼν καὶ νοσηλευτής, αὐτὸς τὰ πάντα γενόμενος πρὸς τοὺς ὀρφανούς του», κατὰ τὴν χαρακτηριστικὴν τοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων ἔκφρασιν.

Ἡ φήμη τῆς σοφίας τοῦ Καΐρη, διαδοθεῖσα μέχρι περάτων τοῦ Ἔθνους, ταχέως συνεκέντρωσεν εἰς τὴν Ἄνδρον πανταχόθεν τοῦ

Ἑλληνισμοῦ, ἐλευθέρου καὶ δούλου, πλῆθος νέων ἐπιθυμούντων νὰ διδαχθῶσι παρ' αὐτοῦ, καὶ οὕτω τὸ ὀρφανοτροφεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἠδύναντο οὗτοι προσερχόμενοι νὰ διδάσκωνται —φοιτηταὶ καλούμενοι— κατέστη σπουδαιότατον ἐκπαιδευτικὸν κέντρον. Οἱ φοιτηταὶ οὗτοι σχηματίζοντες ὁμίλους, ἐνῳκίαζον οἰκίσκον τινά, παρασκευάζοντος ἐναλλὰξ ἑνὸς ἑκάστου ἐξ αὐτῶν τὸ ἅπαξ τῆς ἡμέρας λαμβανόμενον συσσίτιον· τοὺς ἀπορωτέρους ὅμως ἐξ αὐτῶν ἔτρεφεν ὁ Καΐρης ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ.

Μεταξὺ τῶν φοιτητῶν τοῦ Καΐρη κατελέγετο καὶ ὁ μετέπειτα ἀναδειχθεὶς μέγας εὐεργέτης τῶν ὀρφανῶν Ἀνδρέας Συγγρός, τοῦ ὁποίου οἱ γονεῖς πρὸς τοῦτο μετηνάστευσαν εἰς Ἄνδρον τὸ 1834, ἵνα μορφώσωσι τὰ τέκνα των παρὰ τῷ περιφήμῳ διδασκάλῳ.

Ἀντὶ πάσης περιγραφῆς ἂς ἀφήσωμεν αὐτὸν τὸν Συγγρὸν νὰ περιγράψῃ τὰ τοῦ Ὀρφανοτροφείου, ὡς ἱστορεῖ ταῦτα εἰς τὰ μετὰ τόσης χάριτος συγγραφέντα Ἀπομνημονεύματά του:

«Ἐν τῇ σχολῇ τοῦ Καΐρη ἐμαθήτευον παῖδες ἀπὸ 9 ἐτῶν ἡλικίαν, ἀλλὰ καὶ τριακονταετεῖς καὶ τεσσαρακονταετεῖς ἄνδρες· ἤρχιζε δὲ ἡ ἐκπαίδευσις ἀπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου μέχρι τῆς τετάρτης τῶν σημερινῶν γυμνασίων καὶ ἔτι ἀνωτέρω, διότι εἰς τὴν ἀνωτάτην τάξιν ἐδιδάσκετο μεταφυσική, λογική, θεολογία καὶ ἄλλα φιλοσοφικὰ μαθήματα.

Τὸ μοναδικὸν δὲ καὶ οὕτως εἰπεῖν τεράστιον εἶναι ὅτι κυρίως διδάσκαλος, καθηγητὴς καὶ συγγραφεὺς τῶν βιβλίων τῶν ἀναγκαιούντων πρὸς διδασκαλίαν, ἀπὸ τῆς γραμματικῆς μέχρι τῶν φιλοσοφικῶν συγγραμμάτων, ἦτο αὐτὸς ὁ Θεόφιλος Καΐρης, μὴ βοηθούμεμενος εἰμὴ ἀπὸ ὀλιγίστους ὑποδιδασκάλους διὰ τὰς κατωτέρας τάξεις. Ἐδίδασκεν ἀπὸ πρωΐας μέχρι μεσημβρίας, ἐπὶ 4 ὥρας συνεχῶς καὶ ἀπὸ τῆς δευτέρας μέχρι τῆς ἑβδόμης μ. μ., ἑτέρας 5 ὥρας. Κατὰ τὸ διάλειμμα τῶν δύο ὡρῶν τῆς ἡμέρας ἐπέβλεπε τὰ τῆς διαίτης τῶν ἐσωτερικῶν ὀρφανῶν καὶ τὰ τῆς διευθύνσεως τῆς σχολῆς, γευόμενος μεσημβρίαν καὶ ἑσπέραν μετὰ τῶν μαθητῶν. Τὴν ἑσπέραν μετὰ τὸ γεῦμα ἀπὸ τῆς ἑβδόμης μέχρι τῆς ἐνάτης ἐπέβλεπε τὴν μελέτην τῶν ἐσωτερικῶν μαθητῶν καὶ μετὰ ταῦτα ἀπεσύρετο εἰς τὸ γραφεῖον καὶ βιβλιοθήκην του συνάμα, ὅπου ἐμελέτα καὶ συνέγραφε μέχρι τῆς δευτέρας μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Κατεκλίνετο δὲ διὰ νὰ ἐγερθῇ τακτικῶ

τατα τῇ ἕκτῃ π. μ., δηλ. οὐδέποτε ἐπὶ ἑξαετίαν, καθ' ἣν διήρκεσεν ἡ λειτουργία τοῦ σχολείου, οὐδέποτε ἐκοιμήθη πλέον τῶν 4 ὡρῶν καθ' ἡμερονύκτιον, ἐκτὸς ὁσάκις ἠσθένει· τοῦτο ὅμως τῷ συνέβαινε σπανιώτατα, ἕνεκα τῆς μεγίστης λιτότητος τῆς τροφῆς του καὶ τῆς σκληραγωγίας εἰς ἣν ἀείποτε ὑπέβαλεν ἑαυτόν.

Κατ' ἐμὲ—ἐξακολουθεῖ ὁ Συγγρὸς - ἐβοηθεῖτο καὶ ἀπὸ τὴν ἰσχυρὰν αὐτοῦ κρᾶσιν· ζωηρότατα ἐνθυμοῦμαι τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ δωματίου του πρὸς ὕπνον· ἓν λίαν στενόχωρον αὐτόχρημα μοναχοῦ κελλίον, περιέχον μίαν ξυλίνην κλίνην, τῆς ὁποίας τὸ στρῶμα καὶ τὸ ἐφάπλωμα περιωρίζοντο εἰς δύο χονδρὰς βελέντζας καὶ προσκεφάλαιον σκληρὸν δι' ἐρίου πεπληρωμένον, ξυλίνη ἀχρωμάτιστος τράπεζα καὶ μία καθέκλα· οὐδὲν πλέον.

Προσθέτω ὅτι, καθ' ὃ ἱερωμένος, τὸ κατ' ἀρχὰς (μετὰ ταῦτά ἤλλαξε) καθ' ἑκάστην Κυριακὴν καὶ δεσποτικὴν ἑορτὴν αὐτὸς οὗτος ἐδίδασκε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς συνώδευε τοὺς μαθητάς του κατὰ τὰς ἑορτὰς εἰς τοὺς περιπάτους καὶ τοῖς ἔδιδε μαθήματα διαφόρων γυμναστικῶν παιγνίων. Ὄχι δὲ μόνον τοῦτο ἀλλὰ κατὰ τὰς ἑορτὰς τῆς Ἀπόκρεω ἐγύμναζε τοὺς μαθητὰς εἰς παράστασιν δραμάτων, ὧν πολλὰ νομίζω καὶ συνέγραφεν, ἐκτελουμένων, ἐκ τῶν ἐνόντων ἐννοεῖται, ἐντὸς τῆς σχολῆς. Αὐτὸς ἐσχεδίαζε, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψίν του κατεσκευάζοντο αἱ προσήκουσαι θεατρικαὶ ἐνδυμασίαι, ἀκόμη καὶ κατὰ τὰς παραστάσεις ἐχρησίμευεν ὡς ὑποβολεύς».

Ὁπόσην ἐξαίρετον ἐντύπωσιν προεκάλει εἰς πάντα ἐπισκέπτην τὸ ὑπὸ τὴν πατρικὴν διεύθυνσιν τοῦ Καΐρη ἵδρυμα ἐκεῖνο μαρτυρεῖται ἐξ ὅσων ὁ περίφημος γερμανὸς ἀρχαιολόγος Ἐρνέστος Κούρτιος, ἐλθὼν εἰς Ἄνδρον τὸ 1838 καὶ ἐπισκεφθεὶς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον, γράφει περὶ αὐτοῦ [1]): «Περιῆλθον τὴν πόλιν τῆς Ἄνδρου, ἡ ὁποία οὐδὲν παρουσιάζει τὸ ἀξιοθέατον πλὴν ἑνὸς λίαν σπουδαίου φιλανθρωπικοῦ ἱδρύματος, διευθυνομένου ὑπὸ τοῦ Θεοφίλου Καΐρη, ὅστις ζῇ ἐνταῦθα καὶ διδάσκει κατὰ τρόπον ὅλως καὶ ἄνευ ἑτέρου ἀνιδιοτελῆ, καὶ ὅστις ἐπιδρᾷ ἐνθουσιωδῶς ἐπὶ πολυπληθοῦς νεολαίας, συρρεούσης πανταχόθεν· ζῇ καὶ δρᾷ ὡς ἀρχαῖος φιλόσοφος, καὶ ᾐσθάνθην συγκίνησιν, κατὰ τὰς ὥρας, τὰς ὁποίας διῆλθον παρ' αὐτῷ».

---

[1]) *Ernst Curtius*, «Ein Lebensbild in Briefen» hrsg. von F. Curtius (Berlin 1903) σ. 165.

Δυστυχῶς ἀπὸ τοῦ 1838 ἤρχισαν διασπειρόμεναι φῆμαι περὶ κακοδοξιῶν τοῦ Καΐρη· ἐθρυλλεῖτο δηλ. ὅτι οὗτος ἐμύει τοὺς μᾶλλον ὡρίμους ἐκ τῶν τροφίμων του εἰς διδασκαλίας ἀντιμαχομένας πρὸς τὰ δόγματα καὶ τὰς παραδόσεις τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ δὴ συγκεκριμένως ὅτι ἠρνεῖτο τὴν θεότητα τοῦ Σωτῆρος, τὸ μυστήριον τῆς ἁγίας Τριάδος, τὸ θεόπνευστον τῆς ἁγίας Γραφῆς, τὰ μυστήρια καὶ τὰς τελετὰς τῆς Ἐκκλησίας, τὰς εἰκόνας καὶ τὰς νηστείας· ὅτι ἐδίδασκε περιήγησιν τῶν ψυχῶν μετὰ θάνατον εἰς τοὺς πλανήτας· ὅτι ἠθέτει τὴν πολιτειακὴν ἐξουσίαν, ὡς ἐναντίαν τῇ ἰδέᾳ τῆς ἀδελφότητος καὶ ἰσότητος, καὶ ὅτι εἰσήγαγε καινοφανῆ ἔθιμα καὶ διατάξεις ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ τάξει· τοιαῦται καινοτομίαι ἦσαν ἡ εἰσαγωγὴ νέας χρονολογίας ἀπὸ τοῦ 1801, ἐποχῆς τῆς μεταβάσεώς του εἰς Παρισίους, ἡ κατάργησις τῶν ἑβδομάδων καὶ ἀντ' αὐτῶν εἰσαγωγὴ τριῶν δεκάδων ἡμερῶν κατὰ μῆνα, ἡ μετονομασία τῶν ἱερέων εἰς θεαγούς. Αἱ λειτουργίαι ἐν τῷ ναῷ ἔπαυσαν καὶ ἀντεκατέστησαν διὰ θριαμβευτικῶν τελετῶν ἐν τῇ σχολῇ, συνισταμένων ἐξ ὕμνων καὶ προσευχῶν πρὸς τὸν ἕνα καὶ μόνον Θεόν, καὶ τελουμένων ὑπὸ τοῦ Καΐρη, ὅστις εἶχε συντάξει καὶ πλῆρες ᾀσμοτολόγιον καὶ εὐχολόγιον ἐν δωρικῇ διαλέκτῳ· οὕτω μία προσευχή, τὴν ὁποίαν ὁ Ἀνδρέας Συγγρὸς ἀφηγεῖται ὅτι εἶδε μὲ μεγάλην του ἔκπληξιν, εἰς τετράδιον μεγαλυτέρου συμμαθητοῦ του ἤρχιζεν οὕτω [1]): «Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἁμῶν ὁ ποατὰς καὶ ξυνταρατὰς καὶ ξυνοχεὺς τοῦ παντός».

Αἱ ἀρχαὶ αὗται τοῦ Καΐρη, γεννηθεῖσαι ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἐν Γαλλίᾳ ἀκμάζοντος τότε Φιλανθρωπισμοῦ καὶ ἀποτελοῦσαι τὸ σύστημα τοῦ θεοσεβισμοῦ, ὡς οὗτος τὸ ἐκάλει, διεδίδοντο οὐ μόνον ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀλλὰ καὶ ὑπὸ μαθητῶν καὶ μαθητριῶν αὐτοῦ. Ὁ Συγγρὸς διηγεῖται, ὅτι ἐνθυμεῖται «καὶ ἓν γεροντοκόριτσον, ὀνόματι Μαδελένα, μὲ τὴν ἐγχώριον περιβολήν του, μετ' ὀλίγων ἄλλων μαθητριῶν—διότι καὶ μαθητρίας εἶχεν ἡ σχολὴ τοῦ Καΐρη, ἀναφανδὸν νὰ προβαίνουν εἰς τὸν προσηλυτισμὸν τῶν ἀφελῶν Ἀνδρείων εἰς τὰ νέα δόγματα».

Αἱ φῆμαι περὶ τῶν καινῶν τούτων δαιμονίων ταχέως ἔφθασαν μέχρι τῆς ἀνωτάτης ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, καὶ ἡ ἐν Ἀθήναις ἱερὰ

[1]) Πρβλ. καὶ *Κ. Οἰκονόμου* Γ', 403.

Σύνοδος, μετὰ πολλῆς φειδοῦς κατ' ἀρχὰς πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Καΐρη, ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ ἐξηγήσεις καὶ ὁμολογίαν πίστεως (1839). Ὁ Καΐρης ἀπαντῶν ἀπέδωκε τὰς φήμας εἰς παρεξηγήσεις τῶν ἁπλουστέρων: «Δὲν πρέπει, ἔγραφε [1], νὰ ξενίζεται ἡ ἱερὰ σύνοδος, ἂν αὐτὰ διαφόρως ἐκηρύχθησαν καὶ παρεμορφώθησαν· διότι, ὅταν ἐξιστόρουν εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιολογίαν τὰ περὶ τῶν ναῶν καὶ ἱερῶν καὶ θυσιῶν τῶν ἀρχαίων, διέδωκάν τινες ὅτι διδάσκω τὴν εἰδωλολατρείαν· ἄλλοτε πάλιν, ὅτε διηγούμην τὰ περὶ τῶν διαφόρων σημερινῶν αἱρέσεων, ἔπλασαν, ὅτι ὁ Θεόφιλος εἶναι ὀπαδὸς τοῦ Λουθήρου καὶ τοῦ Καλβίνου, καὶ ὅτι λαμβάνει χρήματα ἀπὸ τὰς διαφόρους αὐτῶν ἑταιρείας, ὁ Θεόφιλος, ὅστις ἐὰν ἀποθάνῃ σήμερον ἢ αὔριον θέλει βέβαια ἐνταφιασθῇ, ἂν ἐνταφιασθῇ, μὲ ἐλεημοσύνην τῶν φίλων του, Ὅτε πάλιν ἐδίδασκον εἰς τὴν φιλοσοφίαν περὶ ἑνὸς καὶ μόνου Θεοῦ· εἶπον ὅτι ὁ Θεόφιλος εἶναι θεϊστὴς κ.τ.λ. Ἀλλὰ τοὺς τοιούτους ὡς ἀγνοοῦντας τί λέγουσι καὶ τί πράττουσιν, ὄχι μόνον δὲν πρέπει νὰ συνερίζεταί τις ἀλλὰ καὶ νὰ τοὺς συλλυπῆται καὶ νὰ ἐπικαλῆται τὸ θεῖον ἔλεος ὑπὲρ αὐτῶν».

Ἡ ἀπάντησις ὅμως αὕτη τοῦ Καΐρη δὲν ἐθεωρήθη ἐπαρκὴς καὶ ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐζήτησεν ἄνευ ὑπεκφυγῶν ὁμολογίαν πίστεως σαφῆ καὶ ὡρισμένην. Τότε ὁ Καΐρης, ἐ τῇ ἀπαντήσει του πρὸς τὴν ἱερὰν Σύνοδον, ἔγραφε μεταξὺ ἄλλων: [2] «Βλέπω ὅτι εἶναι ἀνάγκη ἢ νὰ καταπατήσω τὴν συνείδησίν μου καὶ νὰ ἀπατήσω τὴν ἱερὰν τοῦ ἔθνους μου Σύνοδον, τὸ ὁποῖον εἰς ἐμὲ εἶναι ἀδύνατον, ἢ νὰ ἀποφύγω τὸν τρομερὸν τοῦ συνειδότος ἔλεγχον, νὰ καταφύγω εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ εἶμαι σύμφωνος μὲ αὐτὸν καὶ μὲ ἑαυτόν, τὸ ὁποῖον εἶναι δι' ἐμὲ καὶ εὐλογώτερον καὶ προτιμότερον». Ζητεῖ ὡς χάριν παρὰ τῆς συνόδου νὰ τῷ ἐπιτραπῇ ἡ ἐπὶ ἑξάμηνον παραμονή του «μεταξὺ τῆς ὀρφανικῆς του οἰκογενείας» διὰ νὰ ἀποπερατώσῃ τὴν πρὸ πολλοῦ ἀρξαμένην ἐπισκευὴν τοῦ Ὀρφανοτροφείου, διὰ νὰ γράψῃ πρὸς τοὺς γονεῖς τῶν φοιτητῶν του πρὸς παραλαβήν των καὶ νὰ οἰκονομήσῃ, ὅπως δυνηθῇ, τὰ ὀρφανά του καὶ τότε νὰ ἀπέλθῃ αὐτός, κατὰ τὴν ἔκφρασίν του, «μακρὰν τῶν ὀρφανῶν μου καὶ τοῦ

---

[1]) Πρβλ. *Κ. Οἰκονόμου* Β', 411 κ. ἑ

[2]) Πρβλ. *Κ. Οἰκονόμου* Β', 416.

Ὀρφανοτροφείου ἐκείνου, τὸ ὁποῖον μὲ ἱδρῶτας αἵματος ἐκ θεμελίων ἀνέστησα».

Κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1839 πολεμικὸν βρίκιον κατέπλευσεν εἰς Ἄνδρον καὶ ὁ κυβερνήτης τοῦ πλοίου μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του ἐκ δύο ἀξιωματικῶν, μεταβὰς εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον διέταξε τὴν διάλυσιν αὐτοῦ καὶ τὴν διὰ τοῦ αὐτοῦ πολεμικοῦ ἄμεσον ἀναχώρησιν τοῦ Καΐρη, ἵνα ἀπολογηθῇ πρὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1839 ἐμφανίζεται πράγματι πρὸ τῆς ἀνωτάτης ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς ἐν Ἀθήναις· ἡ Σύνοδος ζητεῖ παρ' αὐτοῦ ὁμολογίαν πίστεως, ἀλλ' ἐκεῖνος ἐπιμένει ὅτι «δὲν δύναται νὰ πράξῃ ὅ,τι ζητεῖται παρ' αὐτοῦ» [1]. «Ἐπιτρέπεται, διεμαρτύρετο ὁ Καΐρης, ἐν εὐνομουμένῳ κράτει, καυχωμένῳ μάλιστα ἐπὶ ἀνεξιθρησκείᾳ, νὰ ἐρευνᾷ τις τὴν συνείδησιν τοῦ ἑτέρου καὶ νὰ ζητῇ ἔγγραφον ὁμολογίαν τῆς πίστεώς του; ἂν τοῦτο ἐπιτρέπεται, τότε ἂς ὁμολογήσωμεν ὅτι δὲν ἀφιστάμεθα πολὺ τῆς ἐποχῆς τῶν δικαστηρίων τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως».

Διὰ βασιλικοῦ διατάγματος τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1839 περιορίζεται ὁ Καΐρης εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Σκιάθου, τὸ δ' Ὀρφανοτροφεῖον ἐκλείσθη ὁριστικῶς καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἀπομείναντα ἑπτὰ ἄνευ οὐδενὸς προστάτου ὀρφανὰ ἀνέλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν της ἡ Κυβέρνησις· οἱ δὲ λοιποὶ μαθηταὶ ἀπῆλθον εἰς τὰς πατρίδας των [2].

Τοιοῦτο ἦτο τὸ τέλος τοῦ ἐν Ἄνδρῳ ὀρφανοτροφείου, εὐγενοῦς ἔργου ἀνδρὸς ὑπερόχου μὲν καὶ ἐξαιρετικοῦ, παραγνωρίσαντος ὅμως, ἂν καὶ ἐκ χρηστοῦ συνειδότος, τὰς ὑποχρεώσεις του πρὸς τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν τοῦ ἔθνους του.

Ὁ Καΐρης τὰς περαιτέρω τύχας τοῦ ὁποίου δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἐξετάσωμεν, ἐξακολουθῶν νὰ ἐμμένῃ καὶ νὰ διακηρύττῃ τὰς ἀρχάς του, ἀπέθανε δυστυχῶς τὸ 1853 ἐν φυλακῇ τῆς Σύρου, κηδευθεὶς ὡς ἀληθὴς κατάδικος, ὄπισθεν τοῦ λοιμοκαθαρτηρίου Σύρου, παρακολουθούντων μόνον τῶν συντρόφων τῆς δυστυχίας του.

Ὁ Ἀνδρέας Συγγρός, ἐν ἐπιλόγῳ τῶν περὶ Καΐρη ἀναμνήσεών του λέγει τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά: «Πολλάκις κατὰ τὸν βίον μου ἔτυχε νὰ συλλογισθῶ, τί ἠδύνατο ὁ Θεόφιλος Καΐρης νὰ πράξῃ καὶ πόσον μεγάλως ἔσφαλεν, ὡς ἄλλως τε πολλοὶ μεγάλοι ἄνδρες. Φαίνεται ὅτι καὶ τὰ σφάλματα παρέπονται ἐν ἀναλογίᾳ τῶν ἀρετῶν καὶ τῆς διανοητικῆς τοῦ σφάλλοντος. Οἱ Χῖοι λέγουσι: μεγάλα καράβια, μεγάλαις φορτούναις».

ΔΗΜ. ΣΙΜΟΥ ΜΠΑΛΑΝΟΣ

---

[1]) Πρβλ. *Κ. Οἰκονόμου* Β΄, 419.

[2]) Αὐτ. Β΄, 422

ΟΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΙ ΑΡΧΗΓΟΙ
ΤΩΝ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚῌ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΕΝΩΝ, ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΝ

Τὸ Συλλαλητήριον τῆς Φιλαδελφείας.

Εἰς τὰ πρό τινος ληφθέντα ἐξ Ἀμερικῆς φύλλα τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» διὰ μακρῶν περιγράφονται αἱ ἐνέργειαι τῶν θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν τῶν Διαμαρτυρομένων ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν δικαίων, ἐνέργειαι προκαλοῦσαι τῷ ὄντι τὸν θαυμασμόν, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς τοὺς ἐπιλέκτους ἐκείνους ἄνδρας, οἵτινες μετὰ τοσαύτης ζέσεως ἀνέλαβον τὸν δίκαιον καὶ ἅγιον ἀγῶνα ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας, ἣν σκότιαι προσπάθειαι τεταραγμένων διανοιῶν ἐπιζητοῦσι νὰ συσκοτίσωσι. Μετὰ τὸ ἐπιβλητικὸν τῆς Ν. Ὑόρκης συλλαλητήριον, ἄλλο συνεκροτήθη καὶ ἐν Φιλαδελφείᾳ, ἐν τῇ αἰθούσῃ Witherspoon hall, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ αἰδεσ. Wm. Henry Roberts, προϊσταμένου τῶν Πρεσβυτεριανῶν. Κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ συλλαλητηρίου, καθ᾽ ὃ παρέστησαν ὁ ἐν Ἀμερικῇ Συνοδικὸς Ἐπίτροπος, ὁ Ἕλλην Ἐπιτετραμμένος καὶ πλῆθὺς λαοῦ, ὁ αἰδεσ. Rowland ἀπήγγειλε τὴν εὐχὴν ταύτην:

Κύριε, ὁ Θεός, ἡ ἐλπὶς ἡμῶν καὶ τὸ καταφύγιον καὶ ὁ οἶκος, πρὸς σὲ προσερχόμεθα, Κύριε τῶν Ἐθνῶν. Διέταξας τὰ πάντα. Ἔθεσας τὴν βασιλείαν Σου ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τὰς βουλάς Σου διεξάγεις διὰ τῶν αἰώνων.

Πρὸς Σὲ ἐρχόμεθα τὴν μεταμεσημβρίαν ταύτην, ὅπως μελετήσωμεν τὰς ὑποθέσεις ἀρχαίου Ἔθνους, τὸ ὁποῖον ηὐλόγησας κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ τὸ ὁποῖον καθωδήγησας διὰ μέσου κλυδώνων καὶ κινδύνων.

Προσευχόμεθα ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους τῆς Ἑλλάδος σήμερον καὶ ἱκετεύομέν Σε, ὅπως τοῦτο ἐπιτύχῃ τῶν πόθων του, κατὰ τὸ θέλημά σου τὸ ἅγιον. Προσευχόμεθα, ὅπως οἱ λαοὶ τῆς Ἑλλάδος τύχωσι μείζονος ἐλευθερίας καὶ ὅπως τὸ ἔθνος τοῦτο ἀνακτήσῃ τὴν θέσιν του. Προσευχόμεθα, ὅπως καθοδηγήσῃς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Ἐθνῶν εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Εἰρήνης, ὅπως ἐξυπηρετήσωσι τοῦ ἀρχαίου τούτου λαοῦ τὰ δίκαια συμφέροντα. Σύ, Κύριε Παντοκράτωρ, διευθύνεις τὰ πάντα. Ἀγαλλίασις κατέχει ἡμᾶς ἅπαντας, διότι ὁ ἀγὼν ἐπερατώθη καὶ ἡ νίκη ἐπραγματοποιήθη, καίτοι δὲ πλεῖστα προβλήματα εὑρίσκονται πρὸ ἡμῶν, πιστεύομεν εἰς την καθοδήγησίν Σου καὶ ἐπικαλούμεθα τὴν ἐπιρροὴν τοῦ Πνεύματός Σου, οὕτως ὥστε ἀπὸ τῆς συγχύσεως καὶ τῆς ἀταξίας νὰ προέλθῃ τάξις καὶ Εἰρήνη.

Εὐλόγησον τὴν χώραν μας. Σὲ εὐχαριστοῦμεν διὰ ταύτην, διὰ τὴν δόξαν της, τὰ προνόμιά της, τὰ ἱδρύματά της, τὴν πρόοδον της, δι᾽ ὅσα ἔχει ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ δι᾽ ὅσα τὸ μέλλον ὑπόσχεται ἡμῖν. Διατήρησον τὴν χώραν ταύτην ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Ἀμήν.

Μετὰ τὴν εὐχὴν ταύτην ἐψάλησαν οἱ ἐθνικοὶ ὕμνοι τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ἑλλάδος, λαβὼν δ' ἀκολούθως τὸν λόγον ὁ πρόεδρος τοῦ συλλαλητηρίου ἐν μέσῳ τῶν χειροκροτημάτων τοῦ πληροῦντος τὴν ἱστορικὴν αἴθουσαν ἀκροατηρίου, εἶπε:

«Μεγάλη εἶναι ἡ χαρά μας, διότι εὑρισκόμεθα ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ, ἥτις φέρει τὸ ὄνομα ἑνὸς τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἐνταῦθα ὑπέγραψαν τὴν προκήρυξιν τῆς ἀνεξαρτησίας. Συνήλθομεν μετὰ ἱεραρχῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀντιπροσώπων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς πολιτικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καθ' ὅλον τὸν κόσμον, πρὸς τούτοις δὲ καὶ ὅπως ὑπεραμυνθῶμεν τῶν Δικαίων τῆς Ἑλλάδος, ἅτινα θέλει διατυπώσει ὑμῖν ὁ αἰδ. Ἔμχαρτ.

Ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῶν Πρεσβυτεριανῶν δηλῶ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης τὴν ἀμέριστον συμπάθειαν πρὸς πᾶν ἀφορῶν τὰ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ἐλευθερίαν, πολιτικήν τε καὶ θρησκευτικήν».

Ἀκολούθως ὁ αἰδ. Roberts, παρουσιάζων τὸν γραμματέα τοῦ Ἀγγλικοῦ καὶ Ἀνατολικοῦ Συνδέσμου αἰδ. Ἔμχαρτ, τῆς ἐν Νιουτάουν τῆς Πενσυλβανίας Ἐπισκοπιανῆς Ἐκκλησίας, ἐξῆρε τὸν ζῆλον αὐτοῦ εἰς τὸν ὑπὲρ τῶν δικαίων τῆς Ἑλλάδος διεξαγόμενον ἀγῶνα.

Ὁμιλεῖ ὁ αἰδ. Ἔμχαρτ.

Παρελθὼν δ' ἐπὶ τὸ βῆμα ὁ αἰδεσ. Ἔμχαρτ ὡμίλησεν ὡς ἑξῆς:

«Τὴν 7ην τοῦ Δεκεμβρίου, ἐκ τῆς αἰθούσης ταύτης ἐξῆλθε ἐκ μέρους τοῦ Ἀμερικανικοῦ κλήρου τὸ πρῶτον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ψήφισμα. Ὀλίγον κατόπιν ὁ Δρ. Μένδενχωλ τῆς ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐκκλησίας τῶν Μεθοδιστῶν, ἐλάμβανε τὸ ἑπόμενον τηλεγράφημα ἐκ μέρους τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀρχηγοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας — (ἐνταῦθα ὁ ῥήτωρ ἀνέγνωσε τὸ γνωστὸν τηλεγράφημα τοῦ Σ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, ὑπεραμυνομένου τῶν ἐθνικῶν δικαίων καὶ διαμαρτυρομένου διὰ τὰς ἐνεργείας ἐνίων ἱεραποστόλων, μεθ' ὃ ἐξηκολούθησε:)

«Μετὰ τὴν λῆψιν τοιούτου τηλεγραφήματος, ἐλάβομεν σύντονα μέτρα, τὰ ὁποῖα ἐξειλίχθησαν εἰς συλλαλητήρια ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, Βοστώνῃ καὶ Φιλαδελφείᾳ.

Ὑπάρχουσι τρία τινὰ τῶν ὁποίων ἡ Ἑλλὰς ἔχει ἀνάγκην ἐκ μέρους μας. Πρῶτον νὰ ἐνισχύσωμεν τὰ μέλη τῆς ἐν Παρισίοις Συνδιασκέψεως τῆς Εἰρήνης, ὅπως ἀποδεχθῶσι τὰ πολὺ μέτρια αἰτήματα τοῦ Πρωθυπουργοῦ Βενιζέλου. Εἶνε μέτρια καὶ οὕτως εὗρον ταῦτα, ὅτε τὰ ἐμελέτησα, καὶ ὅλοι ὅσοι μετ' ἐμοῦ συνεμελέτησαν ταῦτα.

Δεύτερον νὰ ἐκφράσωμεν τὰ αἰσθήματα καὶ ἀποφάσεις μας περὶ τοῦ ναοῦ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἁγίας Σοφίας.

Ἀπὸ πεντακοσίων ἐτῶν ὁ ναὸς οὗτος εἶναι ἡ μεγάλη Ἐλπὶς τοῦ

Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Εἶναι ὁ ναός, τὸν ὁποῖον ἥρπασαν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας οἱ Τοῦρκοι ἐπιδρομεῖς καὶ τὸν μετέβαλον εἰς Τουρκικὸν τέμενος. Ἀπὸ πεντακοσίων ἐτῶν, ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, οἱ Ἕλληνες ἀναμένουν τὴν στιγμὴν νὰ ἀποπερατώσουν ἐν τῷ ναῷ τούτῳ τὴν ἀτελείωτον λειτουργίαν των.

Ἡ Τουρκία κατελύθη. Χριστιανοὶ κατέχουν τὴν Κωνσταντινούπολιν. Εἶναι ἡ στιγμή, καθ' ἣν ἡ Ἁγία Σοφία πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τοὺς δικαιούχους της.

Τηλεγραφήματα ἔρχονται καὶ θέτουσι τὸ ζήτημα τοῦτο ἐν ἀμφιβολίᾳ. Λέγεται, ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἀπειλοῦν νὰ ἀνατινάξουν διὰ δυναμίτιδος τὸν ναὸν μᾶλλον ἢ νὰ τὸν ἀποδώσουν εἰς τοὺς Χριστιανούς. Λέγεται, ὅτι ὁ Μωαμεθανικὸς κόσμος τῆς Ἀνατολῆς θὰ συνταραχθῇ ἂν ἡ Ἁγία Σοφία ἀποδοθῇ εἰς τοὺς Χριστιανούς.

Καὶ ὅμως ἡ Ἁγία Σοφία οὐδέποτε ὑπῆρξε προσκύνημα τῶν Μωαμεθανῶν. Μετεχειρίζοντο τὸν ναὸν ὡς τέμενος, ἵνα ἐπιδεικνύωσι τὴν τυραννίαν των, ἵνα καυχῶνται ὅτι ἐποδοπάτησαν τὸν Χριστιανισμόν. Ἀπὸ τοὺς Τούρκους τούτους τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ Μωάμεθ' κόσμος ἀπεσύρθη. Ἡ Μέκκα, τουτέστιν αἱ ἀρχαὶ τῆς Μέκκας, καταδικάζουσι τὴν διαγωγήν των. Δὲν ἐπιζητοῦμεν βίαν. Ζητοῦμεν τὸ δίκαιον.

Τὸ τρίτον ζήτημα, τὸ ὁποῖον δέον νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ εἶναι τὸ ἑξῆς:

Πρὸ τεσσάρων περίπου μηνῶν ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ὁμοσπονδία ἀπέστειλε τὸν γραμματέα της Δόκτορα Mac Farlame εἰς Παρισίους, ὅπως ὑποστηρίξῃ τὴν προσθήκην ἄρθρων εἰς τὸ Καταστατικὸν τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἐθνῶν, διὰ τῶν ὁποίων νὰ ἐγγυᾶται ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία εἰς ὅλας τὰς χώρας, αἵτινες θὰ εἶναι μέλη τοῦ Συνδέσμου.

Ἡ Ἀμερικανικὴ ἀντιπροσωπεία ἐδέχθη τὸν ὅρον, ὅστις κατεχωρίσθη, ἀλλὰ διὰ διαφόρους λόγους, παρουσιάσθησαν ἀντιδράσεις.

Εἶναι καθῆκόν μας νὰ ζητήσωμεν τὴν προσθήκην τοῦ ὅρου, τὸν ὁποῖον αἱ ἡνωμέναι ἐκκλησίαι τῆς Ἀμερικῆς συνέστησαν».

Ὁ λόγος τοῦ Ἕλληνος Ἐπιτετρ. καὶ τοῦ Συνοδ. Ἐπιτρόπου.

Μετὰ τὸν αἰδ. Ἔμχαρτ ὁ Ἕλλην Ἐπιτετραμμένος διηρμήνευσε τὴν χαρὰν αὐτοῦ, παρισταμένου ἐν συναθροίσει, ἧς σκοπὸς εἶνε νὰ πληροφορηθῇ ὁ κόσμος περὶ τῶν αἰσθημάτων, τῶν ἐπικρατούντων παρὰ τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς κύκλοις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἀξιώσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἡ συνάθροισις θὰ ἔχῃ εὐχάριστον ἀποτέλεσμα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ συνταράσσοντος τὸν Ἑλληνισμόν, τοῦ ζητήματος τῆς ἀποδόσεως εἰς τοὺς μόνους νομίμους δικαιούχους τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, καὶ ἐν τέλει εἶπεν, ὅτι, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ὁ μέγας ναὸς μετεβλήθη εἰς τζαμίον, ὁ Ἑλληνικὸς κόσμος οὐδέποτε ἀπέβαλε τὴν ἐλπίδα τῆς ἀποδόσεως αὐτοῦ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ τῶν Πατέρων του.

Εἶτα ὁ Συνοδικὸς Ἐπίτροπος Θ. Ἐπίσκοπος Ροδοστόλου κ. Ἀλέξανδρος λαβὼν τὸν λόγον, ηὐχαρίστησε τοὺς πρωτεργάτας τοῦ συλλαλητηρίου διὰ τὸ εἰλικρινὲς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους διαφέρον. Ἡ πραγματοποίησις τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν πόθων, ἐξηκολούθησεν, ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν ἑκατομμυρίων Ἑλλήνων ἀπὸ τῆς τουρκικῆς τυραννίας, θὰ παράσχῃ εἰς τὸ Ἔθνος τὴν εὐκαιρίαν ν᾽ ἀποδείξῃ τὴν ζωτικότητα αὐτοῦ, ἥτις θ᾽ ἀποτελέσῃ σημαντικὸν παράγοντα ἐν τῷ πολιτισμῷ. «Εὔχομαι — ἐπεῖπεν ὁ Θεοφιλ. Ἐπίτροπος — ὅπως, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς μεγάλης ταύτης Δυνάμεως, ἀποδοθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ δίκαιον καὶ ὅπως, μὲ τὴν ἕνωσιν τῆς φυλῆς μας ὑπὸ μίαν σημαίαν, γίνῃ ἡ συνένωσις τῶν ἀρχηγῶν ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Σοφίας».

Ὁ λόγος τοῦ αἰδ. Ῥόουλανδ.

Μετὰ τὴν ὁμιλίαν ταύτην ὁ πρόεδρος ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τὸν αἰδ. Α. Ρόουλανδ, τῆς κοινότητος τῶν Βαπτιστῶν, ὅστις διὰ θερμῶν ἐκφράσεων ἐξάρας τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου καὶ τὴν ζωτικότητα τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς, ἥτις καὶ ὑπὸ τὴν θηριωδεστέραν τυραννίαν παρέμεινεν ἀπαραμείωτος, ἐπεῖπε: «Πιστεύω, ὅτι ἐγγίζει ὁ χρόνος, καθ᾽ ὃν ὁ Τοῦρκος θὰ ἀποπεμφθῇ πέραν τοῦ Βοσπόρου, καὶ τότε ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία, ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην, δικαιοῦται τῆς πλήρους ἐλευθερίας της εἰς τὰ μέρη, ὅπου διετήρησε τὸν πατριωτισμὸν ἄσβεστον εἰς τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων καὶ μετὰ τοῦ πατριωτισμοῦ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ πίστιν ἐν μέσῳ διωγμῶν καὶ βασάνων».

Εἶτα ἀνεγνώσθη σχετικὸν ψήφισμα, ὅπερ ἐγένετο ὁμοθύμως δεκτόν, ὁ δὲ πρεσβυτεριανὸς αἰδ. Νιούμαν, καὶ ὁ Θεοφιλ. Ἐπίτροπος ἐπεσφράγισαν τὴν συνάθροισιν δι᾽ ὡραίας εὐχῆς.

Συλλαλητήριον ἐν Μπροῦκλυν

Ἀλλὰ καὶ τὸ συλλαλητήριον, τὸ διοργανωθὲν ἐν Μπροῦκλυν ὑπὸ ἀντιπροσώπων τῶν Διαμαρτυρομένων διακλαδώσεων ἐν τῷ ἐν Μπροῦκλυν Ἐπισκοπιανῷ ναῷ τοῦ Σωτῆρος ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Δόκτορος Lacey, προσέλαβεν ἐξαιρετικὴν μεγαλοπρέπειαν. Ἐνώπιον πολυπληθοῦς καὶ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου ὡμίλησεν ὁ πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Μπροῦκλυν κ. Riegelmann, ὅστις, πλέξας τὸ ἐγκώμιον τῆς Ἑλλάδος, ἣν ἐκ μικρᾶς ἡλικίας ἔμαθε νὰ σέβηται καὶ ἀγαπᾷ, προέτρεψεν ὅπως πάντες οἱ Ἀμερικανοὶ ὑποστηρίξωσιν ἐκθύμως τὰ ἀπαράγραπτα τοῦ Ἑλληνισμοῦ δίκαια.

Κατόπιν ὡμίλησεν ὁ πρεσβυτεριανὸς ἱερεὺς αἰδ. Nichols, τονίσας ὅτι ὁλόκληρος ὁ πεπολιτισμένος κόσμος ὀφείλει νὰ ὑποστηρίξῃ τὸν Ἑλληνισμόν, ὅστις παρήγαγεν ὑπέροχον τέχνην καὶ φιλοσοφίαν, καὶ διὰ τῆς ὑπερόχου αὐτοῦ γλώσσης διέδωκε τὸν Χριστιανισμὸν καὶ διετήρησε τὰς θείας Γραφάς.

Ἀκολούθως ἔλαβε τὸν λόγον ὁ πρόεδρος τοῦ συλλαλητηρίου Δρ Lacey, συνηγορήσας ὑπὲρ τῶν δικαίων καὶ μετριοπαθῶν τῆς Ἑλλάδος ἀξιώσεων. Ἐν τέλει δὲ καταλλήλως ὡμίλησαν ὁ αἰδεσ. κ. Καλλίμαχος καὶ ὁ πανοσ. κ. Ι. Ἀλεξόπουλος, καὶ ἐψηφίσθη τὸ ἀκόλουθον ψήφισμα:

«Ἀποφασίζεται, ὅτι εἶνε ἡ γνώμη τοῦ συλλαλητηρίου τούτου, ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ Πρωθυπουργοῦ Βενιζέλου παρουσιασθὲν ὑπόμνημα, εἶνε μία συντηρητικὴ καὶ μετριοπαθὴς ἐκδήλωσις τῶν δικαίων τῆς Ἑλλάδος.

Ἀποφασίζεται, ὅτι εἶνε ἡ γνώμη τοῦ συλλαλητηρίου τούτου, ὅτι ἡ κυριαρχία τῶν Τούρκων ἐπὶ μὴ Μουσουλμανικῶν πληθυσμῶν δέον νὰ λάβῃ τέλος καὶ πλήρης ἐλευθερία νὰ δωροφορηθῇ εἰς τοὺς Ἕλληνας, Ἀρμενίους καὶ Σύρους, οὕτως ὥστε τὰ δεινὰ καὶ αἱ ὕβρεις, ἃς ὑπέστησαν οἱ Χριστιανοὶ τῆς Τουρκικῆς Αὐτοκρατορίας, νὰ καταστῶσιν ἀδύνατοι ἐν τῷ μέλλοντι.

Ἀποφασίζεται, ὅτι εἶνε ἡ γνώμη τοῦ συλλαλητηρίου τούτου ὅτι ἐγγύησις τελείας ἐλευθερίας ὅλων τῶν θρησκειῶν δέον νὰ περιληφθῇ ἐν τῇ συνθήκῃ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

Ἀποφασίζεται, ὅτι τὸ συλλαλητήριον τοῦτο συμπαθεῖ τοὺς Δωδεκανησίους ἐπὶ τοῖς ἀνυποίστοις δεινοπαθήμασί των καὶ ἐπιδοκιμάζει τὴν ἄμεσον ἕνωσιν τῶν Νήσων μετὰ τῆς Ἑλλάδος.

Ἀποφασίζεται, ὅτι τὸ Συλλαλητήριον τοῦτο προβάλλει τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὅλοι οἱ ἐδαφικοὶ διακανονισμοὶ δέον νὰ γείνωσιν ἐν τῷ συμφέροντι τῶν ἐνδιαφερομένων λαῶν καὶ ἐν ὁμοφωνίᾳ πρὸς τὰς ἀρχάς, τὰς τόσον καθαρῶς διατυπωθείσας ἐν ταῖς δηλώσεσι τοῦ Προέδρου Οὐΐλσων».

(Υπογρ.) Rev. Wm. M. Nichols (Presbyterian), Rev. W. Southerton (Baptist), Rev. Newell Dwight Hillis (Congregational), Rev. R. Andersen (Lutheran), Rev. H. J. Glover (Episcopal), Messrs. Joseph Montgomery and Samuel E. Martin, warden and secretary of Redeemer Church Trustees.

Τὸ ἐν Βασιγκτῶνι συλλαλητήριον.

Τὸ παράδειγμα τῶν ἄλλων μεγαλοπόλεων τῆς Ἀμερικῆς ἠκολούθησε καὶ ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς Οὐάσιγκτων. Κατὰ τὸ αὐτόθι συγκροτηθὲν συλλαλητήριον, εἰς ὃ ἔλαβον μέρος ἐπίλεκτοι κληρικοί, προεξάρχοντος τοῦ Ἐπισκόπου τῆς πόλεως ταύτης Σεβ. Alfred Harding, ἐγένετο δεκτὸν ψήφισμα, ἐν ᾧ θερμῶς ὑποστηρίζονται αἱ ἀπόψεις τῶν Ἑλληνικῶν διεκδικήσεων καὶ τονίζεται τὸ ἀντιχριστιανικὸν τῆς παραμονῆς ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν πληθυσμῶν χριστιανικῶν.

* * *

Οὐδόλως δ᾽ ὑπελείφθη εἰς ὄγκον καὶ μεγαλοπρέπειαν καὶ τὸ ἐν Βοστώνῃ γενόμενον συλλαλητήριον ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἐπισκόπου Parker καὶ τοῦ Δρος Cabbot.

Πρὸς τούτοις ἀγγέλλεται, ὅτι παρόμοια συλλαλητήρια θὰ συγκροτηθῶσιν ἐν Σικάγῳ, Νιοῦαρκ καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἀμερικῆς.

Κατὰ τὴν ἑξάμηνον δὲ συνεδρίαν τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπισκόπων τῶν Μεθοδιστῶν, γενομένην ἐν Μπώφφαλο τῆς Ν. Ὑόρκης, ὑπεγράφη ψήφισμα, ἐν ᾧ ἀναφέρονται καὶ ταῦτα: «Ἡμεῖς, τὸ Συμβούλιον τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας τῶν Μεθοδιστῶν Ἐπισκοπιανῶν, συνελθόντες εἰς Μπώφφαλο τῆς Ν. Ὑόρκης, εὐσεβάστως ὑποβάλλομεν πρὸς τὸν Πρόεδρον Οὐΐλσων καὶ τοὺς Ἀμερικανοὺς Ἀντιπροσώπους παρὰ τῇ Συνδιασκέψει τῆς Εἰρήνης, τὴν εἰλικρινῆ ἐπιθυμίαν μας ὅπως τὰ δίκαια τῆς κλασικῆς καὶ χριστιανικῆς Ἑλλάδος, καθὼς ταῦτα ἐξετέθησαν ὑπὸ τοῦ Πρωθυπουργοῦ Βενιζέλου, προστατευθοῦν πλήρως ἐν τῇ Συνθήκῃ τῆς Εἰρήνης».

Εἰδήσεις ἐκ Παρισίων ἀναφέρουσιν, ὅτι ἡ ἐκ τῶν συλλαλητηρίων τούτων ἐντύπωσις εἰς τοὺς αὐτόθι ἐπισήμους Ἀμερικανικοὺς κύκλους ὑπῆρξε βαθυτάτη. Θερμὰς δ' εὐχαριστίας ἀπηύθυνε τηλεγραφικῶς πρὸς τοὺς πρωτεργάτας τῆς κινήσεως ταύτης ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Βενιζέλος.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΟΙΚΤΡΟΝ ΘΕΑΜΑ

Καθ' ὃν χρόνον οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ εὐγενεῖς φίλοι τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης πᾶσαν καταβάλλουσιν ἐνέργειαν, ὅπως ἐπιτευχθῇ ἡ εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν ἀπόδοσις τοῦ Ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, οἱ δ' ἐν Ἀμερικῇ Ἐπισκοπιανοὶ καὶ Πρεσβυτεριανοί, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ Ἑβραῖοι, ὑψοῦσιν ἐν ἐπαλλήλοις συλλαλητηρίοις φωνὴν πρὸς τοὺς ρυθμιστὰς τοῦ μέλλοντος κόσμου ὑπὲρ τῆς πλήρους ἀπελευθερώσεως τῶν Ἑλλήνων ἀλυτρώτων ἀπὸ τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ κτητορικοῦ δικαιώματος τῶν ὀρθοδόξων ἐπὶ τοῦ εἰρημένου ναοῦ, ἡ Σχισματικὴ Κατολικὴ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης τὰ πάντα μηχανᾶται διὰ νὰ διαστρέψῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ ἀδικήσῃ καθ' οἱονδήποτε δύναται τρόπον τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ὁ κατόλικος Ἀρχιεπίσκοπος Σμύρνης, εἰς Παρισίους μεταβὰς κατ' ἐντολὴν τοῦ Βατικανοῦ, ἐπεχείρησε νὰ διαστρέψῃ στατιστικάς, νὰ ἀνακοινώσῃ ἀναληθείας, καὶ νὰ ἐκχύσῃ ἄφθονον τὸ

ἐδηλητήριον ὄχι τοῦ μισελληνισμοῦ—διότι παρὰ τῶν ἐντολοδοτῶν του οὐδὲ ἀξιοῦμεν φιλελληνισμὸν—ἀλλὰ ἑνὸς τυφλοῦ φανατισμοῦ ἐπισκοτίζοντος πᾶσαν εἰλικρίνειαν καὶ φιλαλήθειαν. Ἐξ ἄλλου ὁ Καρδινάλιος Μπὰρν ἐν Ἀγγλίᾳ, εἰς τὰς αὐτὰς ἀπὸ τοῦ Βατικανοῦ ὑπείκων ἐμπνεύσεις καὶ συμμαχῶν πρὸς τοὺς Βουλγάρους καὶ τοὺς Τούρκους, πάντα λίθον κινεῖ διὰ νὰ ἐξουδετερώσῃ τὴν ἀνιδιοτελῆ τῶν Ἄγγλων δρᾶσιν ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ὑποθέσεως.

Τὸ θέαμα εἶνε, τῇ ἀληθείᾳ, οἰκτρόν. Θὰ ἦτο ὀλίγον νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ μισαλλόδοξος αὕτη προπαγάνδα δὲν τιμᾷ τὴν σχισματικὴν ἐκείνην Ἐκκλησίαν. Οἱ περὶ τὸ Βατικανὸν δὲν κατώρθωσαν ἀκόμη νὰ ἐννοήσουν, ὅτι, ἐὰν τὰ ἐπονείδιστα μέσα, τὰ ὁποῖα ἀνέκαθεν μετεχειρίζοντο κατὰ τὴν μαύρην ἐποχὴν τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς τουρκικῆς τυραννίας, κατέληξαν εἰς πλήρη ἀποτυχίαν ὡς πρὸς τὸν προσηλυτισμὸν τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων, πολὺ ὀλιγώτερον τελεσφόρα θ' ἀποδειχθοῦν σήμερον, ὁπότε οἱ τέως δοῦλοι ἐχειραφετήθησαν εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ αἱ διπλωματικαὶ μέθοδοι τῆς δολίας ἐκμεταλλεύσεως κηδεύονται ἀνεπιστρεπτεί.

Δὲν γνωρίζομεν πότε ἐπὶ τέλους θὰ συνέλθῃ ὁ Παπισμός. Εἶνε τὸ μόνον σύστημα, τὸ ὁποῖον οὐδὲν ἐδιδάχθη ἐκ τοῦ πολέμου, ἀφοῦ τὴν μετὰ τῶν Γερμανῶν, διαρκοῦντος τοῦ πολέμου, συμμαχίαν του, μετὰ τὸν πόλεμον ἀντικαθιστᾷ διὰ συμμαχίας πρὸς τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς Βουλγάρους πρὸς καταπάτησιν πάσης χριστιανικῆς ἀρχῆς, ἧς κῆρυξ ἀξιοῖ ὅτι εἶνε ὁ δοῦλος τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

Παρακολουθοῦντες κατὰ καθῆκον πᾶσαν ἐκδήλωσιν καὶ κατεύθυνσιν τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς, δὲν παρήλθομεν ἀπαρατήρητον καὶ τὴν πρό τινος σύστασιν «Ἑταιρείας τοῦ Ἑλληνικοῦ Θεάτρου», ἀνεμένομεν δὲ νὰ ἴδωμεν ἐν τοῖς πράγμασιν ἂν θὰ δικαιώσῃ οὐ μόνον τὸν τίτλον της, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀνάγκας καὶ ἀπαιτήσεις τῆς ὑγιοῦς μερίδος τῆς κοινωνίας. Ἤδη ἔχομεν πρῶτον διδαχθὲν ὑπ' αὐτῆς ἔργον τὸν «Οἰδίποδα Τύραννον», ἀλλὰ καὶ ὑπευθύνους δηλώσεις περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐργασίας καὶ τῆς κατευθύνσεως τῆς Ἑταιρείας ταύτης ἀπὸ μέρους ἑνὸς τῶν μελῶν της («Ἔθνος» 23 Μαΐου). Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεδομένων τούτων δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν. Ἡ Ἑταιρεία φιλοδοξεῖ νὰ ἱδρύσῃ «*Ἑλληνικὸν Θέατρον περιωπῆς καὶ καθ' ὅλα σύμφωνον πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς*

Τέχνης. Ἐπεδόθη ἀκαταπονήτως εἰς τὴν μελέτην καὶ ἀπόδοσιν τοῦ μεγαλείου τῆς ἀρχαίας τραγῳδίας καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν πρωτοτύπων Ἑλληνικῶν ἔργων, προσλαβοῦσα ὡς συνεργάτας «ἀρίστους ἠθοποιούς», εἰς δὲ τὴν ἐργασίαν της βαίνει «κατὰ σύστημα σταθερὸν καὶ μελετημένον» καὶ μὲ εἰλικρίνειαν, ἀξιοῦσα νὰ καταστήσῃ τὸ Ἑλληνικὸν Θέατρον «ἄξιον τῆς μεγάλης καὶ δεδοξασμένης πατρίδος μας».

Λαμβανομένης ὑπ᾽ ὄψιν τῆς μεγάλης ροπῆς τοῦ θεάτρου ἐπὶ τῶν κοινωνιῶν, μετ᾽ ἰδιαζούσης χαρᾶς θὰ χαιρετίσωμεν πᾶσαν προσπάθειαν, τείνουσαν ν᾽ ἀνυψώσῃ τὸ Ἑλληνικὸν Θέατρον εἰς τὸ ἐπίπεδον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον οὐ μόνον ὑποδεικνύει ἡ προγονικὴ ἡμῶν δραματικὴ Τέχνη, ἀλλὰ καὶ αἱ σύγχρονοι ἑλληνικαὶ κοινωνικαὶ συνθῆκαι καὶ αἱ ἀπαιτήσεις τῶν μελλουσῶν γενεῶν τῆς μεγαλυνομένης πατρίδος μας. Εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκλείψουν πλέον τὰ ἀτάσθαλα ἀπομιμήματα τῆς ξενικῆς ζωῆς καὶ οἱ διαφθείροντες τὰ ἁγνὰ ἑλληνικὰ ἤθη θεατρικοὶ ἐκτρογιχασμοί, διὰ τοῦ ἐξευγενισμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς. Τὸ Ἑλληνικὸν Θέατρον πρέπει νὰ καταστῇ διδασκαλεῖον ὑψηλῶν ἀρετῶν, φρονηματιζουσῶν τὴν κοινωνίαν μας καὶ συντελουσῶν εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ πολιτισμοῦ μας. Ἀποκαθισταμένης τῆς φυλῆς μας, καὶ τοῦ ἔθνους ἀπαλλασσομένου τῶν ἐξωτερικῶν περισπασμῶν καὶ ἐπιδιδομένου εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἀνασύνταξιν, ἀναμόρφωσιν καὶ ἀνάπλασιν, τὸ γνησίως Ἑλληνικὸν Θέατρον ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ μεγάλην ἀποστολήν, τῆς ὁποίας εὐχόμεθα ν᾽ ἀναδειχθῇ ἀνταξία ἡ ἀρτισύστατος «Ἑταιρεία τοῦ Ἑλληνικοῦ Θεάτρου».

ΦΙΛΙΑ ΧΕΙΡ

Ὅταν οἱ ἐκ τῶν ἀποτελούντων τὴν νεοσύστατον «Ἑταιρείαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Θεάτρου» κ. κ. Ἄννινος, Τσοκόπουλος καὶ Πολίτης, ἐπισκεφθέντες τὸν Σεβ. Μητροπολίτην καὶ τὸν Σεβ. Τοποτηρητὴν τοῦ Οἰκουμ. Θρόνου, προσεκάλεσαν αὐτοὺς νὰ παραστῶσιν εἰς τὴν ἀπὸ σκηνῆς διδασκαλίαν τοῦ «Οἰδίποδος Τυράννου», ἐξηγήθη εἰς αὐτοὺς ὅτι ἡ ἀποδοχὴ τῆς προσκλήσεως σημαίνει, ὅτι τότε μόνον ἡ Ἐκκλησία θὰ δυνηθῇ νὰ τείνῃ φιλίαν χεῖρα πρὸς τὸ Θέατρον, ὅταν δοθῇ εἰς αὐτὸ κατεύθυνσις ἠθικὴ καὶ συντελεστικὴ εἰς διάπλασιν ὑψηλῶν χαρακτήρων καὶ ἠθῶν. οἱ δ᾽ ἑταῖροι τῆς Ἑταιρείας ἐβεβαίωσαν, ὅτι εἰς τοῦτο ἀκριβῶς θὰ κατατείνῃ πᾶσα αὐτῶν προσπάθεια.

Ἡ προσπροσπάθεια αὕτη, καθ᾽ ἃ εὐχαρίστως παρατηροῦμεν, ἤρ-

χισε βεβαιουμένη καὶ ὁμολογουμένη εἰς εὐρύτερον κύκλον. «Κάποιος θεατρικὸς ὀργασμὸς *εὐγενεστέρας φύσεως* παρατηρεῖται τελευταίως» —γράφει ὁ κ. Π. Νιρβάνας ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» (4 Ἰουνίου)—. αἱ δ' ἀπαρχαὶ τῆς τε «Ἑταιρείας τοῦ Ἑλληνικοῦ Θεάτρου» καὶ τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν χαρακτηρίζονται ὡς «τιμία, φωτισμένη καὶ εὐσυνείδητος προσπάθεια», δίδουσα τὴν ἐλπίδα, ὅτι «κἄτι ἀνώτερον τῆς χυδαίας ρουτίνας ἠμπορεῖ νὰ γείνῃ καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτόν». Καὶ ἡμεῖς γνωρίζομεν, καὶ οἱ ἐπαΐοντες ὁμολογοῦν, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐτράφη μέχρι σήμερον μὲ τὴν «χυδαίαν ρουτίναν» ταύτην, «μὲ θεάματα ἐντελῶς ἀνάξιά του», τὰ ὁποῖα «κινδυνεύουν νὰ διαφθείρουν τὴν ἔμφυτον εὐγένειάν του», ἐνῷ «εἶνε ἀξία παρατηρήσεως ἡ προτίμησίς του πρὸς κἄποια ἔργα τέχνης». Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ τύπῳ ἤρχισε νὰ τίθεται τὸ ζήτημα τῆς ἀνάγκης ἱδρύσεως ἑνὸς θεάτρου «ἀξίου τοῦ ὀνόματός του» διὰ τὰς λαϊκὰς τάξεις, τὸ ὁποῖον «θὰ ἔφερε μέχρι τῆς λαϊκῆς ψυχῆς τὴν εὐλογίαν τῆς τέχνης καὶ θ' ἀπέβαινε δι' αὐτὴν μία μεγάλη χαρὰ καὶ ταὐτοχρόνως μία ὑψηλὴ διδασκαλία», συνιστᾶται ὅπως δοθῇ εἰς τὸν λαὸν «κἄτι τὸ μελετημένον, ὑπολογισμένον, προσηρμοσμένον εἰς τὴν ἐποχὴν καὶ τὸν τόπον, ***καὶ πρὸ πάντων τίμιον***».

Ἡ κίνησις αὕτη εἶνε πολὺ παρήγορος καὶ ἐπισπᾶται ἀμέριστον τὴν προσοχὴν τῆς Ἐκκλησίας.

ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Αἱ βαρύταται συνθῆκαι τῆς ζωῆς, τὰς ὁποίας παρήγαγεν ὁ παγκόσμιος πόλεμος, καὶ αἱ ὁποῖαι ἀσφαλῶς θὰ παραταθῶσιν ἐπὶ μακρόν, περιήγαγον εἰς ἐσχάτην ἀμηχανίαν καὶ τοὺς λειτουργοὺς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως. Ἑρμηνεὺς τῆς ἀμηχανίας ταύτης ὑπῆρξεν ἀναφορὰ τοῦ Συμβουλίου τῆς Πανελληνίου Διδασκαλικῆς Ἑνώσεως πρὸς τὸν ἐν Παρισίοις Πρωθυπουργόν, ὅστις ἅμα τῇ λήψει μελετήσας αὐτὴν *αὐθημερὸν* ἔσπευσε νὰ βεβαιώσῃ τηλεγραφικῶς τοὺς ἐνδιαφερομένους, ὅτι ταχέως θὰ ἱκανοποιηθῇ ἡ ἀξίωσις αὐτῶν διὰ τῆς νομοθετικῆς ὁδοῦ, διότι «ἡ μεγαλυνομένη καὶ πάλιν Ἑλλὰς γνωρίζει, ὅτι εἰς τὴν τελειότητα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου ἔχει ἐν μεγάλῳ μέτρῳ νὰ στηρίξῃ τὴν προσπάθειάν της ὅπως ἀποβῇ ἀξία τοῦ παρελθόντος της καὶ τῆς ἐπιδεικνυομένης πρὸς αὐτὴν ἐμπιστοσύνης ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου τῆς Εἰρήνης».

Ὁμολογουμένως, δὲν ἦτο δυνατὸν ἄλλως νὰ κρίνῃ πολιτικὸς ἀνὴρ τῆς περιωπῆς τοῦ νῦν Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος. Τὸ Δημοτικὸν Σχο-

λεῖον εἶνε ἡ βάσις τοῦ πολιτισμοῦ τῶν λαῶν, διότι ἀποτελεῖ τὸ χαλκεῖον τῆς διαπλάσεως τῶν ψυχῶν τῶν μελλόντων πολιτῶν τῆς πατρίδος. Ἐν τῇ μήτρᾳ αὐτοῦ μορφοῦται ἡ καρδία καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τίθενται τὰ θεμέλια τῶν χαρακτήρων. Τὸ Δημοτικὸν ὅμως Σχολεῖον τότε μόνον ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸν προορισμόν του, ὅταν ἔχῃ καλοὺς καὶ ἀρτίους δημοδιδασκάλους, ἀληθεῖς ἱεροφάντας τῆς παιδαγωγικῆς. Πενία ὅμως καὶ ἄριστον δημοδιδασκαλικὸν ὑλικὸν εἶναι πράγματα ἀσυμβίβαστα. Οὔτε εἰς τὸ καθῆκον δύναται δλοψύχως νὰ ἐπιδοθῇ διδάσκαλος, τοῦ ὁποίου τὰς δυνάμεις ἀπορροφᾷ καὶ ἐξαντλεῖ ὁ ἀργαλέος περὶ ὑπάρξεως ἀγών, οὔτε ἐπιλογὴ ἀρίστων δυνατὸν νὰ γίνεται, ἐπὶ πλέον δὲ καὶ ἀραίωσις τῶν διδασκαλικῶν τάξεων ἀπειλεῖται.

Ἀλλὰ τὰ αὐτὰ δύνανται νὰ λεχθῶσι διὰ πᾶσαν βαθμίδα τῆς ὅλης ἐκπαιδευτικῆς κλίμακος. Ἡ ἐπιστήμη, ἧς ἀποστολὴ εἶνε ὁ ἠθικὸς καὶ πνευματικὸς καταρτισμὸς καὶ ἡ συνολικὴ μόρφωσις τῶν πολιτῶν, δὲν δύναται νὰ λειτουργήσῃ εἰλικρινῶς καὶ φυσιολογικῶς ὅταν τὸ ὄργανον αὐτῆς, τὸ πνεῦμα, περισπᾶται ἀγωνιῶν περὶ τὴν ὕλην. Δοθήτω λοιπὸν ἄνεσις εἰς τὸ πνεῦμα διὰ νὰ συγκεντρωθῇ ἀμέριστον εἰς τὸ καθαρῶς πνευματικὸν ἔργον του, ὁπότε καὶ μόνον θὰ παραχθῶσιν οἱ προσδοκώμενοι εὔχυμοι καρποί. Καὶ ἡ ἐξιδιασμένη πρωθυπουργικὴ προσοχὴ εἰς τὰ τῆς παιδείας μᾶς ἐγγυᾶται, ὅτι θὰ ληφθῇ ἡ προσήκουσα μέριμνα διὰ πάντας τοὺς κλάδους τῆς ἐκπαιδεύσεως.

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ

* * Ἀνταποκριτὴς ἑλλην. ἐφημερίδος ἐτηλεγράφησεν ἐκ Παρισίων, ὅτι, καθ' ἃ ἐπληροφορήθη, ὁ Λατῖνος Ἀρχιεπίσκοπος Σμύρνης μετέβη ἐκεῖ καθ' ὑπόδειξιν τοῦ Πάπα διὰ νέας παπικὰς ἀξιώσεις.

Καὶ συνίστανται αὗται εἰς τὸ νὰ ἐξασκῇ ὁ Πρωθιεράρχης τῆς Ρώμης πολιτικήν τινα ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ πιστῶν τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας.

Κράτος, δῆλα δή, ἐν Κράτει.

Δυσκολευόμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν εἴδησιν ὡς ἀληθῆ, διότι, ὁσονδήποτε καὶ ἂν τὸ Βατικανὸν νοσταλγῇ ἀνεπιστρεπτεὶ παρελθοῦσαν πολιτικὴν ἐπιβολήν, ἡ ὑπὸ τὰς σημερινὰς περιστάσεις προσπάθεια περὶ ἀνακτήσεώς της θὰ ἐπρόδιδεν ἀπώλειαν πάσης συναισθήσεως τῆς πραγματικότητος.

* * Διὰ τῆς ἀγγελθείσης καταλήψεως τῶν Ἀλατσάτων καὶ τῆς Κρήνης (Τσεσμὲ) ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν στρατευμάτων συνεπληρώθη ἡ ἐπέκτασις τῆς Ἑλληνικῆς κατοχῆς ἐπὶ πάσης σχεδὸν τῆς Ἐρυθραίας.

* * Τὴν ἐκ Κ/πόλεως κληθεῖσαν ἀπὸ Παρισίων Τουρκικὴν ἀποστολὴν ἀναχωροῦσαν μετέβη ἐπιδεικτικῶς ὅπως ἀποχαιρετίσῃ ὁ ἐκεῖ ἀντιπρόσωπος τοῦ Πάπα.

Τὸ γεγονὸς ἐσχολιάσθη εὐρύτατα ἐν Κ/πόλει. κατὰ τὰς ἐκεῖθεν εἰδήσεις, χαρακτηριζόμενον ὡς ὑπόθαλψις τῶν τουρκικῶν ἐλπίδων περὶ παραμονῆς τοῦ Σουλτάνου ἐν Κ/πόλει. ἀφοῦ ὁ παπικὸς ἀντιπρόσωπος θερμῶς ηὐχήθη τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου τῆς ἀποστολῆς.

«Αἱ ἐνέργειαι αὗται — προσθέτει ὁ ἐν Κ/πόλει ἀνταποκριτὴς τοῦ «Ἐλευθ. Τύπου» — θεωροῦνται ὡς ὑποθάλπουσαι διαιρέσεις. αἵτινες οὔτε τὴν ἀξιοπρέπειαν, οὔτε τὰ ἠθικὰ συμφέροντα τοῦ Χριστιανισμοῦ θὰ ἐξυπηρετήσωσιν»

* * Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ τῶν διαθέσεων τῶν παπικῶν κύκλων πρὸς τὰ ζητήματα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Ἑλληνισμόν, παραθέτομεν ἐνταῦθα μίαν ἀξιοσημείωτον δήλωσιν τοῦ Πανιερ. Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκ. Θρόνου πρὸς Ἕλληνα δημοσιογράφον τῶν Ἀθηνῶν :

«Δύναμαι νὰ σᾶς ἀνακοινώσω τὸ εὐχάριστον, ὅτι αἱ τόσον θόρυβον προκαλέσασαι δηλώσεις τοῦ Καρδιναλίου Γκασπάρι δὲν εἶνε σύμφωνοι πρὸς τὰς ἰδέας τῆς Ἁγίας ἕδρας.

»Μοὶ ἐδηλώθη ἐμμέσως. ὅτι ὁ Πάπας φρονεῖ ὅτι ἡ Ἁγία Σοφία εἶνε τὸ προσκύνημα τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ πρέπει ταχέως νὰ περιέλθῃ εἰς αὐτόν».

Εν τούτοις. ὅσον καὶ ἂν θὰ ηὔχετό τις ν' ἀποδειχθῇ ἀληθὴς ἡ δήλωσις αὕτη τοῦ Πάπα, εὔλογος προκύπτει ἡ ἀπορία πῶς ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τοῦ Βατικανοῦ προέβη εἰς δηλώσεις ἄντικρυς ἀντιστρατευομένας πρὸς τὸ γνήσιον τοῦ Πάπα φρόνημα.

Ἐν τῷ μεταξὺ νεώτερα τηλεγραφήματα κατέδειξαν, ὅτι ἦσαν ἀπολύτως ἀνακριβῆ τὰ μεταδοθέντα εἰς τὸν Σεβ. Τοποτηρητήν.

Διότι ἠγγέλθη, ὅτι προσεχῶς ἀπὸ τοῦ Βατικανοῦ παπικῇ ἐντολῇ θὰ ἐξαπολυθῇ βιβλίον, ἐξιστοροῦν λεπτομερῶς τὰς μεταξὺ τοῦ Βατικανοῦ, τοῦ Γάλλου Καρδιναλίου Ἀμὲττ καὶ τοῦ Γάλλου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Πισὼν διαπραγματεύσεις ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς Ἁγίας Σοφίας.

Καὶ θὰ διατυποῦται σαφῶς ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ἡ γνώμη τοῦ Πάπα, προτείνοντος τὴν παραχώρησιν τοῦ ναοῦ εἰς τοὺς Ἕλληνας Οὐνίτας, μόνην δὲ ταύτην τὴν λύσιν θεωροῦντος ἱκανοποιητικήν!

Ὡς πρῶτον κροῦσμα τῆς παπικῆς ἐνισχύσεως τῶν Ἑλληνοκατολίκων Οὐνιτῶν ἠκούσθη ὁ διορισμὸς ὡς πρώτου Ἕλλήνος Ἐπισκόπου ἐν Λούγκρῳ τῆς Καλαβρίας τοῦ Σεβ. Μέλε, τοῦ ὁποίου ὅμως τὸ ἐπίθετον προδίδει μᾶλλον ξενικὴν τὴν προέλευσιν.

* * Ἡ κυριαρχοῦσα προσωπικότης κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἦτο ἡ τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Ὁ Σεβασμιώτατος ἐγεννήθη ἐν Συγῇ τῆς Βυθηνίας τῷ 1860, ἐσπούδασε δὲ ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τῆς Χάλκης. Ἀποφοιτήσας ταύτης ὑπηρέτησε παρὰ τῷ μητροπολίτῃ Χαλκηδόνος κατ' ἀρχὰς μὲν ὡς ἀρχιδιάκονος, κατόπιν δ' ὡς πρωτοσύγκελλος.

Ἐν ἔτει 1892 ἐκλήθη ἐπὶ τὴν ποιμαντορίαν τῆς ἐπισκοπῆς Καλλιουπόλεως καὶ Μαδύτου, ἐν ᾗ διέμεινε μέχρι τοῦ ἔτους 1897, ὁπότε προήχθη εἰς τὴν μητρόπολιν τῶν Γρεβενῶν.

Διατελῶν κατὰ τὸ 1901 μέλος τῆς Ἱ. Συνόδου, ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν ἐκ δευτέρου ἐκλογὴν τοῦ πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Γ', προαχθεὶς δ' ἀκολούθως εἰς τὴν μητρόπολιν Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ἐποίμανεν αὐτὴν μέχρι τοῦ ἔτους 1908, ὁπότε ἐκλήθη εἰς ΚΠολιν ἵν' ἀποτελέσῃ μέλος τῆς Ἱ. Συνόδου. Ἓξ μῆνας μετὰ ταῦτα προὐβιβάσθη εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς Προύσης.

Διατελῶν δ' ἐσχάτως ὁ Σ. Δωρόθεος συνοδικός, ἐξελέγη, μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Πατρ. Γερμανοῦ Ε', Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμ. Θρόνου.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερὰ Σύνοδος. — Δι' ἐπιστολῆς αὐτῆς πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Οὐψάλης κ. Νάθαν ἡ Ι. Σύνοδος ἀγγέλλει, ὅτι ἀποδέχεται τὴν πρότασιν αὐτοῦ περὶ συμμετοχῆς καὶ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας εἰς τὸ συγκληθησόμενον Διεθνὲς Ἐκκλησιαστικὸν Συνέδριον πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς πνευματικῆς ἑνότητος τῆς καθόλου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

Ἀνώτατον Ἐκκλησ. Δικαστήριον — Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς παρελθούσης Τετάρτης (5) τὸ Ἀνώτατον Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἔλαβε γνῶσιν τοῦ πορίσματος τῶν ἀνακρίσεων κατὰ τοῦ Σ. Ἐπισκόπου Παροναξίας κ. Ἱεροθέου, ὅστις θὰ κληθῇ εἰς ἀπολογίαν κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς ἑπομένης Τετάρτης.

«***Ἐκπαιδευτικὸς Σύλλογος***». — Πρωτοβουλίᾳ τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γ. Χατζιδάκι καὶ ἄλλων συναδέλφων του ἐγένετο ἐν τῇ Μητροπόλει συγκέντρωσις πεντηκοντάδος ἐπιστημόνων, οἵτινες συνέστησαν «Ἐκπαιδευτικὸν Σύλλογον» μὲ σκοπὸν τὴν διὰ μελετῶν καὶ εἰσηγήσεων ἐπιβοήθησιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ἔργου τῆς Πολιτείας. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης προσφωνῶν τοὺς συνελθόντας ἐξέφρασε τὴν χαράν του ἐπὶ τῷ ὅτι σκεφθέντες νὰ φανοῦν ὠφέλιμοι εἰς τὸ Ἔθνος διὰ ἐρεύνης ἐπιστημονικῆς τῶν ἐκπαιδευτικῶν ζητημάτων, δὲν ἐλησμόνησαν τὴν Ἐκκλησίαν, θέλοντες πάντως νὰ δείξουν ὅτι τὴν ἐθνικὴν ἐκπαίδευσιν ἐννοοῦν χριστιανικήν, καὶ χαίρει, εἶπε, τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ δὲν λείπουσι καὶ οἱ ἀρνούμενοι δικαίωμα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νὰ ἐνδιαφέρηται καὶ διὰ τὴν ἐθνικὴν παιδείαν, ὡς ἀποδεικνύει σὺν ἄλλοις καὶ μία πρὸ ὀλίγου ληφθεῖσα διαμαρτυρία διαπρεποῦς λογίου, ὅστις διαμαρτύρεται, ὄχι κατὰ τοῦ σκοποῦ τῆς συνελεύσεως τῆς ἑσπέρας ταύτης, ἀλλὰ κατὰ τοῦ γεγονότος ὅτι γίνεται ὑπὸ στέγην ἐκκλησιαστικήν.

Ὁ Σ. Μητροπολίτης ἀνέπτυξε περαιτέρω τὸν παρ' ἡμῖν σύνδεσμον θρησκείας καὶ παιδείας, εἰπὼν ὅτι, ὡς πεποιθότως φρονεῖ, οὔτε ἰδέας οὔτε αἰσθήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐκπροσωποῦσιν οἱ ἀρνούμενοι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ νὰ ἔχῃ γνώμην ἐπὶ τοῦ εἴδους τῆς ἀγωγῆς τῶν τέκνων αὐτοῦ, προσέθηκε δὲ ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην του, τὸ σωματεῖον εἶναι προωρισμένον νὰ παράσχῃ σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὸ ἔργον τῆς Πολιτείας, ἐὰν ἀκολουθήσῃ αὐστηρῶς τὴν ὁδὸν τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης, οὐχὶ δὲ τῆς φατριαστικῆς ἀποκλειστικότητος, ἥτις τυχὸν θὰ ἀπέκλειε τὴν εἰς τὸ σωματεῖον εἴσοδον παντὸς δυναμένου διὰ τοῦ ἐπιστημονικοῦ του καταρτισμοῦ καὶ τῆς περὶ τὰ ἐκπαιδευτικὰ εἰδικότητός του νὰ ὑποβοηθήσῃ διὰ τῆς ἀναπτύξεως ἀντιθέτων ἔστω

ρονημάτων τὴν πλήρη διαφώτισιν οῦ ἐκπαιδευτικοῦ ζητήματος κατὰ τὸ ύνολον καὶ εἰς τὰ ἐπὶ μέρους αὐτοῦ.

Μετὰ τὸν Σ Μητροπολίτην ὡμίλη-ν ὁ καθηγητὴς κ Γ. Χατζηδάκις, βουλευτὴς κ. Καραπάνος καὶ ὁ Νο-άρχης Ἀττικῆς κ. Κουλουμβάκης Ἡ νάθροισις κατέληξεν εἰς τὴν ὑπογρα-ὴν τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Συλλόγου ὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Διοικητικοῦ Συμ υλίου ὑπὸ Πρόεδρον τὸν κ. Γ. Χα-ιδάκιν.

Ἀφίξεις — Ἀφίκοντο κατ᾽ αὐτὰς ἐκ ν ΚΠόλεως ἐπιστρέφων εἰς Θεσσα-νίκην ὁ Σεβ. Μητροπ. Κασσανδρείας Εἰρηναῖος, ἐκ δὲ Αἰγύπτου μεταβαί-ν εἰς Σμύρνην ὁ Σεβ. Μητροπ. Λεον-πόλεως κ. Χριστοφόρος.

Ἐπαρχία Μεσσηνίας. — Προσκλή- τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Ἐπισκοπῆς σσηνίας Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Ἱερο-ου Καρελλᾶ συνῆλθον πρό τινος εἰς ακτον συνέλευσιν οἱ ἀποτελοῦντες ὸ ἐτῶν τὸν Ἱερατικὸν Σύνδεσμον, ποποιηθέντος δὲ τοῦ Καταστατικοῦ οῦ, ἀνασυνεστήθη ἡ λειτουργία . Πρόεδρος ἐξελέγη ὁ αἰδ. κ. Γεώρ- Βέλμαχος καὶ ταμίας ὁ αἰδ κ. Κ. σαρης. Ὁ Τοποτηρητὴς ἀπηύθυνε ς τὰ μέλη τοῦ Συνδέσμου τὰς προ-ούσας νουθεσίας, ἐφ᾽ αἷς ηὐχαρί-σεν ἐκ προσώπου πάντων ὁ αἰδεσ. νόμος κ. Π. Κουτσομπέλης.

αλέξεις. — Τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ ὁ Π Μπρατσιώτης, Δωρ τῆς Θεολο-, ὡμίλησεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Συν-ου τῶν Ἐμποροϋπαλλήλων ἐνώ- τοῦ κλήρου Ἀθηνῶν καὶ Πει-ῶς περὶ Κυριακῶν Σχολείων.

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμ. Θρό-. —Κατ᾽ εἰδήσεις ἐκ ΚΠόλεως τῇ σταμένου ἀφίκετο ὁ Σεβ. Τοποτη-ς, ὃν ὑπεδέχθη εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ μέρους τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ οῦ Συμβουλίου. Καταφθάσας εἰς ριον δι ἀτμακάτου μετὰ τῆς ἀκο-ίας αὐτοῦ μετέβη εἰς τὴν αἴθου- τῶν τελετῶν, ἐν ᾗ ἐδεξιώσαντο ν τὰ δύο Σώματα τῶν Πατριαρ-ν. Τῇ ἑπομένῃ, Κυριακῇ, συμπαρα-στατούμενος ὑφ᾽ ὁλοκλήρου τῆς Ἱ. Συνόδου, ἱερούργησεν ἐν τῷ πατριαρ-χικῷ ναῷ, κατακλυσθέντι ἐνωρὶς ὑπὸ πυκνοτάτου πλήθους, ἐνῷ ἔξωθι τοῦ ναοῦ εἶχε παραταχθῇ τμῆμα Γαλλι-κοῦ στρατοῦ πρὸς ἀπόδοσιν τῶν τιμῶν.

Μέγαν ἐνθουσιασμὸν προὐκάλεσεν ἡ ὁμιλία τοῦ Σ. Τοποτηρητοῦ, τονίσαν-τος τὰς ἐπιτυχεῖς ἐνεργείας τοῦ Ἀρ-χηγοῦ τῆς Φυλῆς, ἐγγυωμένας τὴν ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν.

Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας. — Καθ᾽ ἃ πληροφορούμεθα ἐκ τοῦ «Πανταίνου» τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας οἱ ἐκ τῶν συγκροτούντων τὴν Ἀμερικανι-κὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀποστολὴν Σεβ. Ἐπίσκοπος Fond du Lac Δρ Ρέζιναλδ Χέλερ Οὐέλλερ καὶ Ἀρχιδ. Βενιαμὶν Δρ Τάλμποτ Ρόζερς ἀφικό-μενοι εἰς Αἴγυπτον ἐπεσκέψαντο τὴν Α. Θ. Μ. τὸν Πάπαν καὶ Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας κ Φώτιον, καὶ προσε-κάλεσαν ἐπισήμως τὴν Ἐκκλησίαν Ἀλεξανδρείας, ὅπως μετάσχῃ καὶ αὐτὴ τοῦ συγκληθησομένου Παγκοσμίου Χριστιανικοῦ Συνεδρίου.

Ἡ Α. Θ Μ. ἐδήλωσεν, ὅτι κατ᾽ ἀρ-χὴν καὶ ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας ἐπιδοκιμάζει. ὡς καὶ αἱ ἄλλαι ἀδελφαὶ Ἐκκλησίαι, τὴν πρότασιν, θ᾽ἀποστείλῃ δὲ τὴν σχετικὴν ἀπάντησιν πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν εὐθὺς ἅμα καθορισθῶσιν ἐν συνοδικῇ μελέτῃ τὰ κατ᾽ αὐτήν. Οἱ ἀπεσταλμένοι εἶτα ἐξέφρασαν πόθον πρὸς τὴν Α. Θ. Μ., ὅπως συνοδεύσῃ αὐτοὺς λειτουργὸς τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας ἀνὰ τὴν Παλαιστίνην καὶ Συρίαν, ὡς εἰσηγητὴς εἰς τὰς Ἐκ-κλησίας Ἱερουσαλὴμ καὶ Ἀντιοχείας, ἐπὶ συνεχίσει δὲ τῆς ὁδοιπορίας των ἐτελέσθη, κατὰ παράκλησίν των, ὑπὸ τῆς Α. Θ Μ. εἰδικὴ δέησις, ἣν ἤκου-σαν πάντες γονυκλινεῖς.

Ἐκκλησία Σερβίας. — Μεσοῦντος τοῦ παρελθόντος Μαΐου ὁ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπὶ μακρὸν λίαν τελεσφόρως κατὰ τὸν πόλεμον ὑπὲρ τῆς σερβικῆς ὑποθέσεως δράσας Σέρβος ἱερεὺς κ. Νικόλαος Βε-λιμίροβιτς ἐχειροτονήθη ἐν Βελιγραδίῳ εἰς Ἐπίσκοπον Τσακτσάκ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Σεβ. ἐπισκόπῳ Γυθείου καὶ Οἰτύλου κ. Διονυσίῳ. Δραχ. 150 ὡς καὶ ἡ συνδρομὴ τῆς ὑμ. Σεβ ἐλήφθη θερμὰς εὐχαριστίας. — *Σεβ. μητρ. Χίου κ. Ἱερωνύμῳ.* — *Ἀρχιμ. Γενν. Θέμελη,* Λίβερπουλ. — *Αἰδ. Γ. Σπυρίδωνος* Στείριον. — *Αἰδ. Γ. Σκαραμαγκᾷ,* Πάρον. — *Αἰδ. Χρ. Κοντογεώργῳ,* Δεσφίναν. — Συνδρομαὶ ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν. — *Αἰδ. Μ. Γιαπαλῇ,* Παλαιόκαστρον. Ζητηθέντα φύλλα ἐστάλησαν. Διὰ τὰς ὁμιλίας Θεοτόκη δύνασθε ν' ἀποταθῆτε εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον Σαλιβέρου. — *Αἰδ. Β. Καμπάνα,* Ἀμφιλοχίαν. Συνδρ. ἐλήφθη ἀπεστάλη ἀπόδειξις· εὐχαριστοῦμεν. — *Ἀρχιμ. Κλ. Γεωργίου.* Νάξον. Ἐστάλησαν τὰ ἀπὸ Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. φύλλα τῷ Ν. Κορωνάρχῃ. — *Αἰδ. Γ. Φούγια,* Συβίστα. Δραχ. 75 ἐλήφθησαν, ζητηθὲν φύλλον ἐστάλη· θερμὰς εὐχαριστίας. — *Κῳ Προέδρῳ κοινότητος Κρεσταίνων.* Δρ. 30 ἐλήφθησαν, εὐχαριστοῦμεν. — *Ἀρχιμ. Ἰωακ. Σπετσιέρῃ,* Κύθηρα. Δρ. 24 ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν. Ἀναμένομεν ἐνεργείας σας ἐπὶ τῶν ἐπισταλέντων πρὸς ὑμᾶς. — *Φ. Ἀλαμάνῳ,* Συναράδες. Ζητηθὲν βιβλίον ἐστάλη. *Αἰδ. Ἰω. Ἀτέσῃ,* Ἀργαλαστήν· ἐνεγράφη ὁ κ. Γ. Ζμᾶς. — *Ἀρχιμ. Ἀνδρ. Δρίτσα,* Σπέτσαι. Ἐνεγράφητε. — *Ἀρχιμ. Καλλ. Κρεατσούλῃ,* Κόρινθον. Ἔγγραφόν σας ἐλήφθη· ἀναμένομεν ἐνεργείας σας. — *Ἐκκλησ. Συμβούλιον ἐνορ. ναοῦ Βάθειας,* Βάθειαν. *Ἐκκλησ. Συμβούλιον ἐνορ. ναοῦ Ἀλύκων,* Ἄλυκα. Συνδρομαὶ ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν. Ἤρξατο ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου. *Ἀρχιμ. Θ. Κωστάκῃ,* Φιλιατρά. Ζητηθέντα φύλλα ἐστάλησαν. Ὁ «Ε. Κ.» τακτικώτατα ἀποστέλλεται· ἐξετάσατε εἰς ταχυδρομεῖον. — *Αἰδεσ. Β. Παπαηλιοῦ,* Κερπινὴν Γορτυνίας. Συνδρ. ναοῦ ἁγ. Τριάδος ἐλήφθη· εὐχαριστοῦμεν. — *Αἰδεσ. Π. Παπαδριανῷ* Χαϊδάριον. Συνδρ. ναοῦ ἁγ. Ἀδριανοῦ καὶ Ναταλίας ἐλήφθη· εὐχαριστοῦμεν. — *Αἰδ. Γ. Φραντζεσκάκῃ,* Βάμον. Μὴ ὑπαρχόντων ἐνταῦθα διαθεσίμων τόμων τοῦ «Εκκλ. Φάρου» δύνασθε νὰ γράψητε ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀλεξάνδρειαν.

Ἀριθ. 3330

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου

Πρὸς

Τὰ Ἡγουμενοσυμβούλια τῶν ἐν τῷ Κράτει Ἱερῶν Μονῶν

Συνιστῶμεν, ὅπως αἱ κατὰ τὴν κρίσιν ὑμῶν διδόμεναι εἰς ἐφημερίδας Διακηρύξεις δημοπρασιῶν, δημοσιεύωνται καὶ εἰς τὸ ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Θρόνον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν ἐκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις περιοδικὸν «Ἐκκλ. Κῆρυξ», τὸ ὁποῖον, κυκλοφοροῦν εὐρύτατα καθ' ὅλον τὸ Κράτος, παρέχει ὅλας τὰς πιθανότητας τῆς ἀσφαλοῦς γνωστοποιήσεως τῆς περιουσιακῆς κινήσεως τῶν καθ' ὑμᾶς Ἱερῶν Μονῶν.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γεν. Ἐκκλησ. Ταμείου.

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ: Ἐν Ἑλλάδι δρχ. 15.
» » Ἐξωτερικοῦ δρχ. 20.
Ἕκαστον τεῦχος δρχ. 0.35.
Γραμματεύς: Δρ ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ

Διευθυντὴς ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
Τακτικὸς Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου
Γραφεῖα ἐν τῇ Ἱ. Μητροπόλει Ἀθηνῶν.
Ὥρα ἐντεύξεων 5 — 6. μ. μ.

Ἀπευθυντέον διὰ πᾶσαν αἴτησιν, ἀνακοίνωσιν καὶ δι' ἐμβάσματα συνδρομῶν: Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ «Ἐκκλησ. Κήρυκος».